

Inspectie Veiligheid en Justitie
Ministerie van Veiligheid en Justitie

Parate kennis bevoegdheden politie

*‘Dit moeten we dus eigenlijk allemaal,
ja iedere diender, weten.’*

Inhoudsopgave

	Voorwoord	4
	Samenvatting, conclusie en aanbevelingen	5
1	Inleiding	10
1.1	Aanleiding	10
1.2	Doel van het onderzoek	12
1.3	Probleemstelling en onderzoeksvragen	12
1.4	Afbakening	12
1.5	Aanpak onderzoek	13
1.6	Leeswijzer	15
2	Bevindingen	16
2.1	Parate kennis	18
2.2	Borging parate kennis	17
2.3	Opmerkingen deelnemers kennistest	27
3	Analyse	29
3.1	Inleiding	29
3.2	Parate kennis gemeten	29
3.3	Borging parate kennis	36
3.4	Hoe nu verder...?	38
4	Conclusie en aanbevelingen	40
4.1	Conclusie	40
4.2	Aanbevelingen	40

Bijlagen

I	Vragen kennistest	41
II	Antwoordformulier kennistest	50
III	Test parate kennis bevoegdheden - testmatrijs	52
IV	Resultaten kennistest per vraag	55
V	Overzicht veldonderzoek kennistest	63
VI	Geïnterviewde functionarissen	65
VII	Achtergrondinformatie: RTGP, BOA's en HOvJ's	66
VIII	Profchecks	68
IX	Afkortingenlijst	71

Voorwoord

Dit rapport van de Inspectie Veiligheid en Justitie gaat over de parate kennis van politieambtenaren in de basispolitiezorg: in hoeverre weten zij wanneer zij waartoe bevoegd zijn? Daarnaast gaat dit rapport over de manier waarop de nationale politie zorgt voor kennisonderhoud: in hoeverre heeft zij geborgd dat het kennisniveau van deze medewerkers op peil blijft?

Het rapport toont aan dat op het punt van het kennisniveau van politieambtenaren in de basispolitiezorg winst valt te behalen. Voorts blijkt daaruit dat kennisonderhoud niet is geborgd in de politieorganisatie. Omdat Nederland inmiddels één politieorganisatie kent, de nationale politie, acht de Inspectie de politie nu rijp om op dat punt op landelijk niveau vooruitgang te boeken. Het rapport bevat daartoe enkele aanbevelingen.

Voor dit onderzoek heeft de Inspectie een kennistest ontwikkeld. Bijna vierhonderd politieambtenaren hebben die test gedaan. De Inspectie is hen erkentelijk voor zowel hun deelname aan de test als voor hun openhartigheid tijdens de nabesprekingen. Veel deelnemers gaven aan dit onderzoek van de Inspectie nuttig te vinden en van mening te zijn dat hun kennisniveau omhoog moet. Een veelzeggende opmerking van een van de deelnemers vormt de ondertitel van dit rapport.

Het afnemen van de kennistest vereiste veel organisatie, soms op het laatste moment. De docenten van de IBT-centra zijn er steeds in geslaagd het benodigde aantal deelnemers bijeen te krijgen, waarvoor dank. Ook de leiding van de nationale politie past een woord van dank voor haar coöperatieve houding. Ten slotte noemt de Inspectie in dit verband de Politieacademie. De kennistest is met haar hulp ontwikkeld en verder heeft de Inspectie dankbaar gebruik gemaakt van de aldaar aanwezige expertise en faciliteiten.

Bij de opening van het academisch jaar 2014-2015 heeft de Politieacademie meegedeeld in de initiële opleidingen meer aandacht te zullen besteden aan parate kennis. Gezien de uitkomsten van dit onderzoek juicht de Inspectie alle extra aandacht voor dit thema toe.

J.G. Bos
Hoofd van de Inspectie Veiligheid en Justitie

Samenvatting, conclusie en aanbevelingen

Aanleiding

De politie beschikt over tal van wettelijke bevoegdheden om haar taken uit te voeren. Het gebruik van die bevoegdheden kan diep ingrijpen in de persoonlijke levenssfeer van de betrokken burgers en is daarom nauwkeurig geregeld door de wetgever. Vanuit rechtsstatelijk oogpunt is een rechtmatig gebruik van die bevoegdheden van groot belang. Uit onder andere een onderzoek van de Nationale ombudsman is naar voren gekomen dat niet vaststaat of de kennis van die bevoegdheden voldoende is gewaarborgd. Daarom heeft de Inspectie besloten onderzoek te doen naar de staat van de parate kennis van bevoegdheden van politieambtenaren.

Doelstelling en afbakening

Het onderzoek dient antwoord te geven op de volgende twee vragen:

- *Hoe is het gesteld met de parate kennis van bevoegdheden bij politieambtenaren die werkzaam zijn in de basispolitiezorg?*
- *Op welke wijze borgt de nationale politie dat haar medewerkers beschikken over parate kennis van hun bevoegdheden?*

Het onderzoek richt zich op politieambtenaren die werkzaam zijn in de basispolitiezorg (BPZ), het zogenoemde ‘blauw’, en die ten minste drie jaar geleden hun (basis)politieopleiding hebben afgerond. Het onderzoek gaat over de volgende basisbevoegdheden:

- staande houden en aanhouden;
- onderzoek aan de kleding¹ en aan het lichaam;
- binnentreden;
- doorzoeken;
- in beslag nemen²;
- identiteitsonderzoek.

¹ Onderzoek aan de kleding: fouilleren.

² Waaronder begrepen het vorderen tot uitlevering (artikel 9, derde lid, van de Opiumwet).

Bevoegdheden tot het gebruik van geweldsmiddelen zijn niet in dit onderzoek betrokken omdat de kennis daarvan jaarlijks wordt getoetst³. Tenslotte gaat het om kennis die politieambtenaren paraat hebben, die zij dus direct kunnen reproduceren. De Inspectie heeft zich juist op deze parate kennis gericht omdat politieambtenaren in de dagelijkse praktijk vaak snel moeten beslissen over het al dan niet aanwenden van een bepaalde bevoegdheid en niet de gelegenheid hebben daarover eerst met collega's te overleggen.

Aanpak

Om de parate kennis van politieambtenaren uit de doelgroep te kunnen meten, heeft de Politieacademie (PA) op verzoek van de Inspectie een kennistest ontwikkeld. Deze test bestaat uit meerkeuzevragen over de genoemde bevoegdheden en daarmee samenhangende wettelijke aspecten. Om op landelijk niveau betrouwbare uitspraken te kunnen doen over het kennisniveau van de ongeveer 30.000 politieambtenaren die in de BPZ werken, heeft de Inspectie gekozen voor een aselecte en gestratificeerde steekproef. In totaal 361 politieambtenaren, werkzaam bij de tien regionale politie-eenheden, hebben deze kennistest gemaakt. Dit gebeurde op basis van anonimiteit⁴. De Inspectie heeft de kennistests in de maanden september en oktober 2014 afgenomen op de IBT-centra van de politie. Na afloop heeft de Inspectie steeds een nabespreking gehouden met de deelnemers. Die nabesprekingen leverden waardevolle aanvullende informatie op.

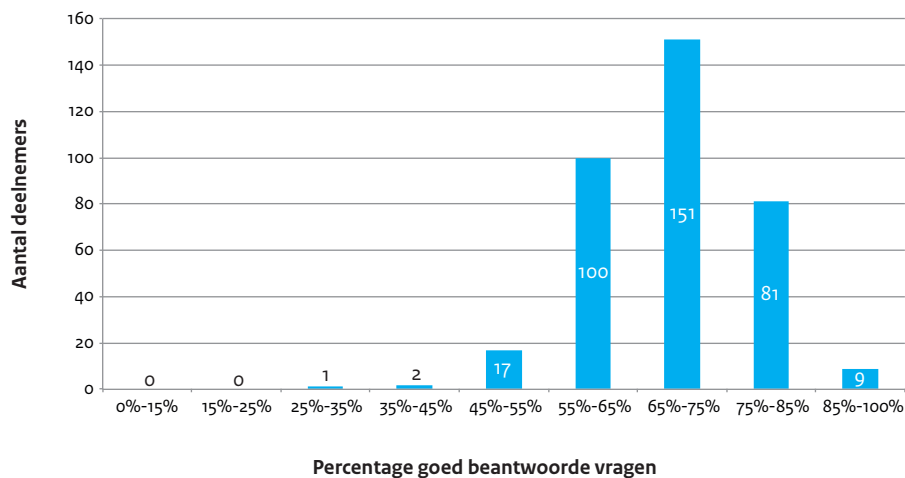
Voor de beantwoording van de vraag over de wijze waarop de politieorganisatie de parate kennis van bevoegdheden heeft geborgd, heeft de Inspectie relevante documenten bestudeerd en gesprekken gevoerd met medewerkers van de nationale politie.

Onderzoeksresultaten

Niveau parate kennis

De 361 deelnemers aan de kennistest beantwoordden gemiddeld 27 van de 39 meerkeuzevragen correct. Dat komt overeen met een gemiddelde van 69% juiste antwoorden.

In onderstaande figuur is globaal weergegeven hoe de deelnemers hebben gescoord⁵.

³ Op grond van de Regeling toetsing geweldsbeheersing politie (RTGP).

⁴ Paragraaf 1.5 van dit rapport bevat nadere informatie over de aanpak van het onderzoek.

⁵ Bijlagen IV.a en IV.b bevatten gedetailleerde weergaven van de resultaten van de kennistest.

Het onderzoek van de Inspectie was erop gericht een landelijk beeld te verkrijgen van de staat van de parate kennis van politieambtenaren in de BPZ. Daarbij merkt de Inspectie op dat een gemiddelde score van 69% niet mag worden vertaald naar het rapportcijfer 6,9. Zo gaat het om een test met meerkeuzevragen; statistisch gezien mag bij blind invullen al een gemiddelde score van 35% worden verwacht. De Inspectie vindt het vooral van belang om duidelijk te maken wat de risico's kunnen zijn van een tekortschietend kennisniveau. Daartoe heeft zij bij wijze van voorbeeld zes cases uit de kennistest uitgewerkt en steeds aangegeven wat er in de praktijk kan gebeuren wanneer een politieambtenaar in de BPZ in de betreffende situatie op basis van gebrekkige kennis van zijn bevoegdheden een onjuiste beslissing neemt. Uit deze voorbeelden blijkt dat deugdelijke wetskennis ergernissen, escalatie van conflicten, procedures en septs kan voorkomen. Gedegen parate kennis met betrekking tot basisbevoegdheden stelt de politieambtenaar in staat zijn werk met meer zelfvertrouwen en gezag uit te voeren, en draagt zo bij aan zijn weerbaarheid. Ten slotte is ook het rechtssysteem gebaat bij een goed kennisniveau van de individuele politieambtenaar.

Bij de vragen van de kennistest gaat het om zaken die eigenlijk iedere politieambtenaar in de BPZ zou moeten weten. Waar de deelnemers gemiddeld 69% van de vragen goed hebben beantwoord, is het duidelijk dat er op dit punt winst valt te behalen.

Borging parate kennis

De nationale politie hanteert als uitgangspunt dat de medewerkers, als professional, primair zelf verantwoordelijk zijn voor het op peil houden van hun kennis, en dat de leidinggevenden hun medewerkers daarbij stimuleren en faciliteren.

De toenmalige leiding van de politie, de Raad van Hoofdcommissarissen, heeft in 2006 aangegeven dat het ontbreken van een effectieve voorziening voor structureel kennisonderhoud voor de politieambtenaren die zich direct bezighouden met de uitvoering van de politietaak, als een groot gemis werd ervaren. In het betreffende visiedocument werden de zogenoemde profchecks⁶ aangemerkt als hét instrument om daarin te voorzien, en werd ook gesproken over frequente toetsing en certificering als garantie om de gewenste competenties te onderhouden.

Uit het onderzoek is gebleken dat de eenheden hun medewerkers diverse faciliteiten aanbieden om hun kennis op peil te houden. Het gaat dan om instrumenten als de profchecks en om cursussen, kennisdagen en symposia. In de praktijk moeten politieambtenaren zelf het initiatief nemen om gebruik te maken van die faciliteiten. Er wordt nauwelijks bijgehouden of zij dat doen. Doordat gebruikmaking van die faciliteiten niet is geborgd, heeft het gebruik een vrijblijvend karakter. En doordat periodieke toetsing van de parate kennis van basisbevoegdheden niet plaatsvindt, is het ook niet mogelijk – waar nodig – bij te scholen. Veel eenheden noemen de profchecks wel als instrument waarmee de medewerkers hun kennis kunnen bijhouden, maar tot daadwerkelijk inbedding van de profchecks is het nog bij geen enkele eenheid gekomen. Verschillende eenheden (lees: enkele voormalige korpsen) hebben daartoe in het verleden wel initiatieven genomen, maar die zijn veelal een stille dood gestorven. Van een massaal gebruik van de profchecks is tot nu toe ook allerminst sprake.

Al met al constateert de Inspectie binnen de eenheden een lappendeken van, vaak sterk verouderde, visie- en beleidsdocumenten en versnipperde initiatieven op het punt van kennisonderhoud en -borging. De nationale politie is nog bezig met de ontwikkeling van beleidskaders. De Raad van Hoofdcommissarissen heeft in 2006 wel vastgesteld dat frequente toetsing en certificering een garantie vormen voor onderhoud van competenties maar heeft nagelaten dit voor de

⁶ Profchecks: door de PA ontwikkelde online games waarmee politieambtenaren hun vakkennis kunnen bijhouden.

politieambtenaren in de BPZ in te voeren. Daardoor is parate kennis van basisbevoegdheden binnen de BPZ niet geborgd.

Hoe nu verder...?

Bij enkele eenheden lopen er wel initiatieven om de profchecks een vaste plaats in het politiewerk te geven. Op zich onderschrijft de Inspectie deze initiatieven. Zij vindt het wel zaak dat deze op landelijk niveau worden opgepakt. Uit het onderzoek van de Inspectie is naar voren gekomen dat politieambtenaren in de BPZ het zelf van groot belang vinden dat er extra aandacht is voor hun kennis van de basisbevoegdheden. En zij hebben daarbij ook behoefte aan een vorm van klassikale bijscholing. Het lijkt ook minder bij hun cultuur te passen om zonder enige verplichting uitsluitend individueel met een dergelijke vorm van e-learning aan de slag te gaan. De deelnemers aan de kennistest deden in dat verband ook een aantal concrete suggesties, bijvoorbeeld om op de IBT-dagen casuïstiek en wetkennis te bespreken. De Inspectie vindt dat de leiding van de politie deze suggesties, afkomstig van de eigen professionals, serieus dient te nemen. Hoe dan ook is het zaak dat wordt geborgd dat politieambtenaren in de BPZ hun vakkennis bijhouden. Dat zou kunnen op een manier die vergelijkbaar is met het systeem van permanente educatie zoals dat voor veel professionals in andere beroepsgroepen, zoals verpleegkundigen, geldt. Zij dienen binnen een vastgestelde termijn een vooraf bepaald aantal opleidingspunten te behalen om tot hun beroepsgroep te blijven behoren.

Politieambtenaren in de BPZ worden na hun basispolitieopleiding niet meer getoetst op hun kennis van basisbevoegdheden. Hulpofficieren van justitie en buitengewoon opsporingsambtenaren daarentegen moeten elke drie respectievelijk vijf jaar examen doen om die functie te mogen blijven uitoefenen. Bij die examens wordt hun juridische kennis getoetst. Veel deelnemers aan de kennistest spraken er hun verbazing over uit dat hun juridische kennis van basisbevoegdheden nooit meer wordt getoetst nadat zij hun politieopleiding hebben afgerond. De uitkomsten van dit onderzoek van de Inspectie tonen aan dat het dringend gewenst is ook de kennis van die basisbevoegdheden periodiek te toetsen. De resultaten van zo'n toets maken inzichtelijk hoe het staat met de parate kennis van betrokkene en op welke punten eventueel bijscholing nodig is. Een periodieke toets vormt daarmee het sluitstuk van een goed geborgd systeem van kennisonderhoud.

Conclusie

- Er is duidelijk winst te boeken ten aanzien van het niveau van de parate kennis van politieambtenaren in de BPZ op het punt van hun basisbevoegdheden.
- Borging van die parate kennis in en door de organisatie ontbreekt: het gebruik van de diverse instrumenten die worden aangereikt om kennis up-to-date te houden is vrijblijvend en de parate kennis van de individuele politieambtenaren wordt niet periodiek getoetst.

Aanbevelingen aan de korpschef

- Zorg voor een (bij)scholingssysteem dat
 - rekening houdt met de behoeften van de individuele politieambtenaren in de BPZ;
 - recht doet aan de noodzaak een hoger kennisniveau te bereiken.
- Organiseer de borging van dat systeem.

Aanbeveling aan de minister van Veiligheid en Justitie

- Bezie nadrukkelijk de wenselijkheid van een formele regeling voor periodieke toetsing van politieambtenaren in de BPZ op hun kennis van basisbevoegdheden, analoog aan het systeem voor hulpofficieren van justitie en buitengewoon opsporingsambtenaren.

1

Inleiding

1.1 Aanleiding

De wetgever heeft de politie een groot aantal bevoegdheden toegekend om haar in staat te stellen haar taken uit te voeren. Gebruikmaking van die bevoegdheden kan diep ingrijpen in de persoonlijke levenssfeer van degene ten opzichte van wie zij worden aangewend. De wetgever heeft dan ook nauwkeurig bepaald in welke gevallen elk van die bevoegdheden mag worden toegepast.

In de media verschijnen met enige regelmaat berichten waaruit blijkt dat de politie soms ongeoorloofd gebruik maakt van haar bevoegdheden. Zo was er in oktober 2013 veel aandacht voor de aanhouding van een Russische diplomaat door de Haagse politie, terwijl die diplomaat op grond van het Verdrag van Wenen volledige immuniteit en onschendbaarheid genoot⁷. Ook de aanhouding van enkele betogers tijdens de kroning op 30 april 2013 van Koning Willem-Alexander op de Dam in Amsterdam trok veel aandacht⁸. Rechterlijke uitspraken en rapporten van de Nationale ombudsman bevestigen het beeld dat de politie zich niet altijd aan de regels houdt: politieambtenaren overschrijden soms de grenzen van hun wettelijke bevoegdheden. Anders gezegd, zij verrichten soms handelingen waartoe zij niet bevoegd zijn. Een mogelijke oorzaak daarvan is volgens de Nationale ombudsman het ontbreken van voldoende kennis:

‘Uit de gesprekken is gebleken dat de politiemensen van mening zijn dat het voor professioneel politietoedreden cruciaal is dat men over goede fysieke en mentale conditie, kennis van bevoegdheden en sociale vaardigheden beschikt. De politiemensen zijn van mening dat deze op dit moment onvoldoende gewaarborgd zijn waardoor men soms onzeker is over de vraag of en hoe geweld toe te passen.’⁹

⁷ Namens de Nederlandse regering bood de minister van Buitenlandse Zaken op 9 oktober 2013 de Federatie Rusland excuses aan voor deze aanhouding.

⁸ Zowel de burgemeester van Amsterdam als de politie bood betrokkenen nog op de dag van hun aanhouding daarvoor excuses aan.

⁹ Citaat uit het rapport ‘Verantwoord politiegeweld’ van de Nationale ombudsman van 2 juni 2013 (rapportnr. 2013/055).

Het onbevoegd verrichten van controle- of van opsporingshandelingen kan in verschillende opzichten problemen opleveren. In de eerste plaats schaadt dit de relatie met de betrokken burger. Wanneer de politie dergelijke handelingen verricht zonder daartoe in het betreffende geval bevoegd te zijn, tast dat het rechtvaardigheidsgevoel van die burger en zijn vertrouwen in de politie aan.

Ongeoorloofde gebruikmaking van bevoegdheden kan daarnaast vérstrekkende gevolgen hebben voor een strafzaak, bijvoorbeeld doordat de strafrechter bepaalt dat bewijsmateriaal dat is verkregen bij een onrechtmatige doorzoeking niet mag worden gebruikt in het strafproces. Ontslag van rechtsvervolging of vrijspraak kan daarvan het gevolg zijn. In dat geval wordt de rechtsgang gefrustreerd en lijdt de overheid (politie, Openbaar Ministerie) imagoschade. Bovendien bestaat de mogelijkheid dat een politieambtenaar die onbevoegd een bepaalde handeling heeft verricht, daar persoonlijk op wordt aangesproken. Een klachtprocedure of disciplinaire maatregelen kunnen het gevolg zijn, terwijl zelfs strafvervolging niet is uitgesloten. Gelet op deze mogelijke consequenties is het van groot belang dat politieambtenaren uitsluitend handelingen verrichten waartoe zij in het betreffende geval bevoegd zijn. Daarvoor is het in ieder geval noodzakelijk dat zij goed weten wanneer zij wat mogen doen. Vanwege de aard van het politiewerk is het daarbij van belang dat zij de noodzakelijke kennis van hun wettelijke bevoegdheden paraat hebben. Zij moeten in de praktijk immers vaak snel handelen en hebben lang niet altijd de gelegenheid om rustig na te denken over mogelijk in te zetten acties of om daarover eerst in overleg te gaan met een collega.

Een goede kennis van bevoegdheden is temeer van belang omdat een politieambtenaar die in een bepaalde situatie twijfelt over zijn bevoegdheden zichzelf onnodig beperkt in zijn mogelijkheden; twijfel kan hem immers doen besluiten af te zien van de inzet van een bepaalde bevoegdheid die in het betreffende geval juist heel effectief kan zijn. Bovendien kan een weifelende houding van een politieambtenaar leiden tot onwenselijk gedrag van de betrokken burger, met escalatie als gevolg. Een goede kennis van bevoegdheden levert ook een bijdrage aan de weerbaarheid van de politieambtenaar op straat.

De hiervoor genoemde signalen hebben, in combinatie met het belang van een goede kennis van bevoegdheden, de Inspectie aanleiding gegeven een onderzoek in te stellen naar de staat van de parate kennis van politieambtenaren. Daarbij gaat het niet alleen om de individuele dienders. Een werkgever dient ervoor te zorgen dat zijn medewerkers voldoende zijn toegerust om hun werk goed te kunnen uitvoeren. Daartoe behoort ook de zorg voor een adequaat kennisniveau van die medewerkers. In verband hiermee heeft de Inspectie ook de borging van parate kennis binnen de organisatie van de nationale politie onderzocht.

Dit rapport bevat de resultaten van dat onderzoek.

1.2 Doel van het onderzoek

De doelstelling van dit onderzoek is tweeledig. De Inspectie heeft in de eerste plaats onderzocht in hoeverre politieambtenaren die werkzaam zijn in de basispolitiezorg beschikken over parate kennis van hun wettelijke bevoegdheden. Het doel daarvan is te komen tot een landelijke beeld – en niet tot een afzonderlijk beeld voor elke eenheid – ten aanzien van die parate kennis. Daarnaast is de Inspectie nagegaan in hoeverre en op welke wijze de nationale politie, als werkgever van die politieambtenaren, ervoor zorgt dat hun parate kennis op peil blijft. Het doel van dit tweede deel van het onderzoek is om vast te stellen hoe het staat met de borging van die parate kennis.

1.3 Probleemstelling en onderzoeksvragen

Probleemstelling

De probleemstelling voor dit onderzoek luidt als volgt:

In hoeverre beschikken politieambtenaren over parate kennis van hun bevoegdheden en op welke wijze borgt de nationale politie dat haar medewerkers over die parate kennis beschikken?

Onderzoeksvragen

Deze probleemstelling valt uiteen in de volgende onderzoeksvragen:

- *Hoe is het gesteld met de parate kennis van bevoegdheden bij politieambtenaren die werkzaam zijn in de basispolitiezorg?*
- *Op welke wijze borgt de nationale politie dat haar medewerkers beschikken over parate kennis van hun bevoegdheden?*

1.4 Afbakening

‘Blauw op straat’

In dit onderzoek gaat het om de parate kennis van politieambtenaren in de basispolitiezorg (BPZ), het zogenoemde ‘blauw op straat’. Het zijn deze politieambtenaren die het dagelijkse contact met de bevolking (‘de burger’) hebben en die het vaakst gebruik maken van controle- en opsporingsbevoegdheden. Uitgedrukt in fte zijn in Nederland bijna 30.000 politieambtenaren werkzaam in de BPZ¹⁰. Aspiranten (politieambtenaren in opleiding) zijn hier niet in meegeteld. De totale operationele sterkte van de politie bedraagt ruim 51.000 fte¹¹.

Ten minste drie jaar geleden afgestudeerd

Politieambtenaren die werken in de BPZ hebben allen een politieopleiding gevolgd tot (hoofd) agent. Voordat zij zelfstandig, met alle daarbij behorende bevoegdheden, aan de slag gaan in de BPZ wordt onder andere hun kennis van wet- en regelgeving geëxamineerd. Aangenomen mag worden dat hun parate kennis op het moment van afronden van hun (basis)politieopleiding op orde is, anders zouden zij niet zijn geslaagd voor het afsluitende examen. In verband hiermee èn omdat de Inspectie juist ook is geïnteresseerd in het antwoord op de vraag in hoeverre het

¹⁰ Het exacte aantal BPZ-ers, exclusief aspiranten, bedroeg 29.448 fte op 28 februari 2014 (bron: nationale politie).

¹¹ Op 28 februari 2014 ging het om 51.346 fte, waaronder begrepen 4.099 aspiranten (bron: nationale politie).

kennisniveau van politieambtenaren in de BPZ op orde blijft nadat zij hun (basis)opleiding hebben voltooid, heeft de Inspectie in dit onderzoek gekeken naar het kennisniveau van politieambtenaren in de BPZ die ten minste drie jaar geleden die opleiding hebben afgerond¹².

Parate kennis

Onder 'parate kennis' verstaat de Inspectie kennis die de politieambtenaar direct kan reproduceren zonder raadpleging van naslagwerk of van collega's. De Inspectie heeft naar deze parate kennis gekeken omdat politiemensen in de dagelijkse praktijk vaak in luttele seconden moeten handelen en moeten beslissen over het al dan niet gebruik maken van een bepaalde bevoegdheid.

Veel gebruikte bevoegdheden

In dit onderzoek heeft de Inspectie zich gericht op parate kennis met betrekking tot de volgende controle- en opsporingsbevoegdheden:

- staande houden en aanhouden;
- onderzoek aan de kleding¹³ en aan het lichaam;
- binnentreden;
- doorzoeken;
- in beslag nemen¹⁴;
- identiteitsonderzoek.

De Inspectie heeft voor deze bevoegdheden gekozen omdat politieambtenaren in de BPZ daarvan vaak gebruik maken. De politie beschikt ook over bevoegdheden die het haar mogelijk maken geweld te gebruiken tegen personen. Voorbeelden zijn de bevoegdheid om handboeien aan te leggen, om pepperspray te gebruiken, en om met een vuurwapen te schieten. Op grond van de Regeling toetsing geweldbeheersing politie (RTGP) worden politieambtenaren jaarlijks geoefend in het gebruik van geweldsmiddelen en dienen zij jaarlijks een kennistoets geweldsbeheersing af te leggen. Daarvoor bezoeken alle executieve politieambtenaren ten minste twee keer per jaar een IBT-centrum. Op die manier zijn de parate kennis van die geweldsbevoegdheden alsmede de vaardigheid om die bevoegdheden in de praktijk op juiste wijze toe te passen, geborgd. In verband daarmee heeft de Inspectie kennis van geweldsbevoegdheden niet in dit onderzoek betrokken.

Veel voorkomende criminaliteit

De Inspectie heeft de volgende delicten in de kennistest betrokken:

- geweldsdelicten;
- vermogensdelicten;
- overlast;
- verkeersdelicten;
- opiumdelicten.

¹² De Inspectie heeft voor deze periode van drie jaar gekozen omdat zij het aannemelijk acht dat de actuele kennis die is opgedaan tijdens de basisopleiding dan is weggezaakt en het dan dus aankomt op andere vormen van kennisborging.

¹³ Onderzoek aan de kleding: fouilleren.

¹⁴ Waaronder begrepen het vorderen tot uitlevering (artikel 9, derde lid, van de Opiumwet).

De Inspectie heeft gekozen voor deze soorten van ‘veel voorkomende criminaliteit’ omdat politieambtenaren in de BPZ daarmee in hun dagelijkse werk regelmatig worden geconfronteerd.

1.5 Aanpak onderzoek

Om daadwerkelijk te kunnen meten hoe het staat met de parate kennis van politieambtenaren in de BPZ heeft de Inspectie een kennistest afgenomen bij politieambtenaren die werkzaam zijn in de BPZ. Omdat de landelijke eenheid van de nationale politie nauwelijks BPZ-taken (surveillance en noodhulp) verricht, heeft de Inspectie deze eenheid niet in dit deel van haar onderzoek betrokken. De deelnemers aan de kennistest zijn allen werkzaam bij een van de tien regionale politie-eenheden. De Inspectie heeft gekozen voor een aselechte en gestratificeerde steekproef; aselekt omdat de bevindingen van de meting representatief moeten zijn voor de totale populatie en gestratificeerd – op het niveau van de tien regionale eenheden – omdat niet kan worden uitgesloten dat die eenheden onderling op een of meer onderzoekvariabelen betekenisvol verschillen. Op een aantal van 30.000 politieambtenaren werkzaam in de BPZ, een gewenst betrouwbaarheidsniveau van 95%, een geaccepteerde foutenmarge van 5% en een verwachte p-waarde van 50%, was een respons van 380 deelnemers aan de kennistest gewenst. Voor elke regionale eenheid is vooraf bepaald hoeveel BPZ-ers dienden deel te nemen aan de test.

Dit aantal was evenredig aan het aantal politieambtenaren dat bij die eenheid werkzaam is in de BPZ. De tien deelsteekproeven zijn aselekt getrokken uit de deelpopulatie van politieambtenaren werkzaam in de BPZ. Politieambtenaren die minder dan drie jaar geleden (peilmoment: september 2014) hun basispolitieopleiding (niveau 3 of niveau 4; agenten en hoofdagenten) hebben afgerond, zijn niet benaderd voor deelname aan de kennistest.

De Inspectie heeft de kennistest in de maanden september en oktober 2014 afgenomen op IBT-centra van de politie-eenheden, verspreid over het land. In totaal hebben 397 politieambtenaren de test gedaan. Van hen vielen er 36 buiten de doelgroep van de Inspectie, in de meeste gevallen omdat betrokkene aspirant was of rechercheur zonder BPZ-taken. De resultaten van deze 36 deelnemers zijn niet in dit onderzoek meegenomen. In totaal hebben dus 361 politieambtenaren die werkzaam zijn in de BPZ en die ten minste drie jaar geleden hun basispolitieopleiding hebben afgerond, deelgenomen aan de kennistest. Deze 361 deelnames vormen de basis voor het onderzoek naar de staat van de parate kennis van BPZ-ers¹⁵.

Alle deelnemers aan de kennistest zijn daarover pas kort daarvoor – meestal op de testdag zelf – door hun IBT-docent geïnformeerd; zij hebben zich daar dus niet speciaal op kunnen voorbereiden. De uitvoering van de kennistest is steeds ingepast in het bestaande IBT-programma van de betreffende dag. De Inspectie heeft de test steeds groepsgewijs afgenomen, in groepen van zeven tot vijftien personen. In totaal ging het om 36 groepen¹⁶.

Voorafgaand aan elke test heeft een inspecteur de betreffende groep een korte toelichting gegeven op het onderzoek en op de werkwijze. Daarbij is steeds de anonimiteit van de deelname

¹⁵ Dit aantal van 361 is kleiner dan het beoogde aantal van 380. Dit heeft op de betrouwbaarheid van de resultaten nauwelijks invloed (zie bijlage IV).

¹⁶ Bijlage V bevat een overzicht van het per eenheid vooraf bepaalde aantal deelnemers, van het feitelijke aantal deelnemers per eenheid en per testdag/IBT-centrum, en van de testdagen.

benadrukt. Zodra alle deelnemers van een groep klaar waren met de test is die telkens kort met de deelnemers nabesproken. Deze nabesprekingen leverden waardevolle aanvullende informatie op¹⁷.

Voor de beantwoording van de vraag over de wijze waarop de nationale politie de parate kennis van politieambtenaren borgt, heeft de Inspectie de nationale politie verzocht om toezending van de relevante documenten die betrekking hebben op het op peil houden van parate kennis, zoals beleidsstukken, interne aanwijzingen en werkafspraken die op landelijk niveau en binnen de eenheden zijn opgesteld dan wel gelden. Dit verzoek van de Inspectie is door de korpsstaf uitgezet bij de verschillende eenheden. Die eenheden hebben vervolgens elk afzonderlijk gereageerd. In de meeste gevallen gaven zij bij de toezending van documenten een korte toelichting op de praktijk binnen hun eenheid. In aanvulling op het documentenonderzoek heeft de Inspectie voor dit deel van het onderzoek gesprekken gevoerd met twee medewerkers van de korpsleiding. Daarnaast heeft de Inspectie gesproken met medewerkers van drie politie-eenheden die nauw betrokken zijn bij de opleiding van politieambtenaren in de BPZ. De reden om juist medewerkers van deze drie eenheden uit te nodigen voor een gesprek is gelegen in de toelichting die zij hebben verstrekt bij de toezending van de documenten van hun eenheid. Voor dit deel van haar onderzoek heeft de Inspectie voorts een medewerker van de Politieacademie geïnterviewd.

De Inspectie heeft van alle gesprekken schriftelijke verslagen opgesteld en die ter flatering voorgelegd aan de betrokken gesprekspartners¹⁸.

1.6 Leeswijzer

In het volgende hoofdstuk 2 staan de onderzoeksbevindingen. Paragraaf 2.1 van dat hoofdstuk bevat de resultaten van de kennistest en paragraaf 2.2 de bevindingen ten aanzien van de borging van parate kennis. In paragraaf 2.3 zijn opmerkingen weergegeven van deelnemers aan de kennistest.

De analyse van de bevindingen staat in hoofdstuk 3. Het afsluitende hoofdstuk 4 bevat de conclusie alsmede enkele aanbevelingen.

Het rapport bevat een aantal bijlagen. Daarin zijn onder andere de inhoud van de kennistest (bijlage I) en de uitkomsten daarvan (bijlage IV) opgenomen. De bijlagen maken integraal onderdeel uit van dit rapport.

¹⁷ Aan deze nabesprekingen namen ook de deelnemers mee die buiten de doelgroep van dit onderzoek vielen en van wie de resultaten van de kennistest daarom buiten beschouwing zijn gelaten.

¹⁸ Bijlage VI bevat een overzicht van de functionarissen die voor dit onderzoek zijn geïnterviewd.

2

Bevindingen

2.1 Parate kennis

Inleiding

Om een beeld te kunnen krijgen van de mate waarin politieambtenaren in de BPZ beschikken over parate kennis van hun bevoegdheden heeft de Inspectie de Politieacademie (PA) benaderd voor een kennistest. Op verzoek en onder verantwoordelijkheid van de Inspectie heeft de PA ten behoeve van het Inspectie-onderzoek een test ontwikkeld. Deze test bestaat uit acht gefingeerde cases over de volgende onderwerpen: overlast jeugd, aanrijding, inbraak, (drugs)dealer, huiselijk geweld, verkeerscontrole, aanhouding en mishandeling. Elk van deze cases bevat vijf vragen over bevoegdheden waarvan de politie in de beschreven situatie al dan niet gebruik mag maken of over andere relevante wettelijke aspecten. In totaal bevat de test veertig vragen, elk met twee, drie of vier antwoordalternatieven¹⁹. Bij de analyse van de resultaten bleek bij één vraag het juiste antwoordalternatief te ontbreken; de score op die vraag (39) is daarom niet in het onderzoek betrokken. Veruit het grootste deel van de deelnemers aan de kennistest heeft deze digitaal gemaakt. Vanwege het ontbreken van (voldoende) computers op enkele IBT-centra en, in enkele gevallen, technische problemen bij het inloggen hebben 25 deelnemers de test 'op papier' gemaakt. De aangekruiste antwoorden op de antwoordformulieren zijn ingevoerd in het computersysteem en op dezelfde wijze als de digitaal ingevoerde antwoorden beschikbaar gekomen voor verwerking en analyse. Het basisbestand bestaat dus uit de antwoorden van 361 politieambtenaren op 39 meerkeuzevragen.

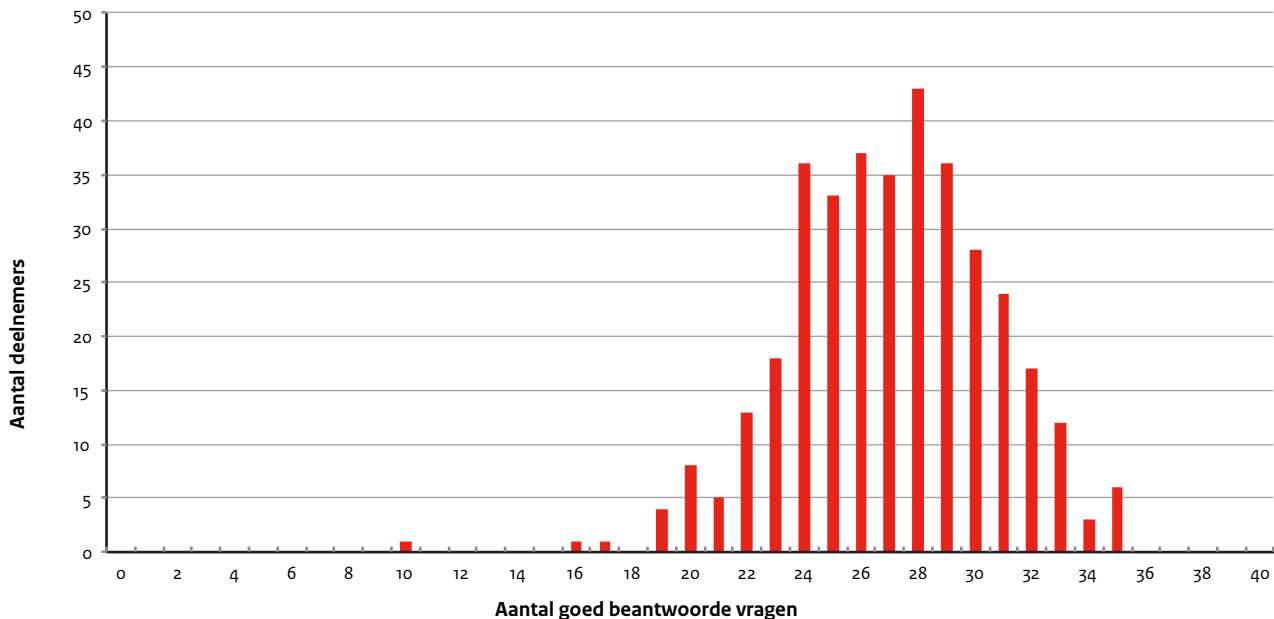
Onderzoekresultaten

1. Gemiddelde score deelnemers

De 361 deelnemers uit de vooraf door de Inspectie gedefinieerde doelgroep (BPZ'ers die drie jaar of langer geleden hun basispolitieopleiding hebben afgerond) beantwoordden gemiddeld 27,05 van de 39 vragen correct. Deze score komt overeen met een gemiddelde van 69%²⁰. In onderstaande figuur is aangegeven hoeveel deelnemers aan de kennistest hoeveel vragen juist hebben beantwoord.

¹⁹ De opgestelde cases met de bijbehorende antwoordalternatieven zijn weergegeven in bijlage I.

²⁰ Het precieze gemiddelde is 69,35% (= 27,05/39), afgerond 69%.

Uit deze figuur blijkt dat het gros van de deelnemers, namelijk 307 van de 361, tussen de 23 en 32 vragen goed heeft beantwoord. Dat komt erop neer dat 85% van de deelnemers tussen de 59% en 82% van de vragen juist heeft beantwoord. Het aantal deelnemers dat 24 tot 29 vragen goed heeft beantwoord, is 220 (61%). Zij scoorden dus tussen de 62% en 74% juiste antwoorden. Negentig personen hebben dertig of meer vragen goed beantwoord. Dit betekent dat 25% van de deelnemers op ten minste 75% van de vragen het juiste antwoord heeft gegeven.

2. Score per vraag uit de kennistest

Bijlage IV bevat de resultaten van de kennistest²¹. In bijlage IV.a is voor elk antwoordalternatief aangegeven hoeveel deelnemers daarvoor hebben gekozen en om welk percentage het daarbij gaat. In bijlage IV.b is voor iedere vraag het betrouwbaarheidsinterval vermeld. Het betrouwbaarheidsinterval geeft aan tussen welke onder- en bovengrens het percentage juiste antwoorden in de totale BPZ-populatie²² zich met een waarschijnlijkheid van 95% bevindt. In bijlage IV.b staat ook hoe dat interval is bepaald. De scores per vraag lopen uiteen van 8,6% (vraag 34) tot 99,2% (vraag 36) juiste antwoorden²³.

In de analyse van de resultaten van de kennistest gaat de Inspectie nader in op deze uitkomsten.

²¹ Om redenen van leesbaarheid zijn deze resultaten opgenomen in een bijlage. Zij maken onderdeel uit van de onderzoeksbevindingen.

²² Politieambtenaren werkzaam in de BPZ die drie jaar of langer geleden de basispolitieopleiding hebben afgerond.

²³ Van de 39 (meetellende) meerkeuzevragen in de test bevatten er 14 twee antwoordmogelijkheden, 9 drie antwoordmogelijkheden en 16 vier antwoordmogelijkheden.

2.2 Borging parate kennis

Inleiding

Het tweede doel van dit onderzoek was om een beeld te krijgen van de wijze waarop de nationale politie, als werkgever van de politieambtenaren in de BPZ, ervoor zorgt dat deze politieambtenaren ook na de afronding van hun politieopleiding blijven beschikken over voldoende parate kennis van hun bevoegdheden. De onderzoeksbevindingen ten aanzien van de borging van parate kennis staan in de volgende paragrafen. Deze bevindingen zijn gebaseerd op de documenten die de eenheden de Inspectie hebben toegestuurd, op de gesprekken die de Inspectie in dit kader heeft gevoerd met twee medewerkers van de korpsleiding, met medewerkers van drie politie-eenheden en met een medewerker van de Politieacademie, alsmede op de documenten die zij de Inspectie tijdens de gesprekken hebben overhandigd of later hebben toegestuurd. In de bevindingen wordt eerst aandacht besteed aan de visie van de korpsleiding en vervolgens aan de werkwijze van de afzonderlijke eenheden.

Onderzoeksresultaten

1. Korpsleiding

De Nederlandse politie bestond jarenlang uit 25 regionale korpsen en een landelijk korps, het Korps landelijke politiediensten (KLPD). Per 1 januari 2013 kent ons land nog maar één korps, de nationale politie. Aan het hoofd daarvan staat de korpschef. Met betrekking tot het bijhouden van de parate kennis hanteert de korpsleiding van de nationale politie twee centrale uitgangspunten, namelijk dat de medewerkers zelf primair verantwoordelijk zijn voor het op peil houden van hun kennis²⁴ én dat de leidinggevenden hun medewerkers daarbij stimuleren en faciliteren. Dit laatste houdt in dat de korpsleiding het als een centrale verantwoordelijkheid ziet om haar medewerkers de benodigde instrumenten aan te bieden waarmee zij hun kennis op peil kunnen houden. Voorbeelden van dit soort instrumenten zijn de profchecks, PolitieKennisNet, web-apps en e-learnings.

Profchecks

'Profchecks' zijn zogenoemde 'online games' waarmee professionals hun beroepskennis kunnen bijhouden. In samenwerking met enkele regionale politiekorpsen is de Politieacademie (PA) ongeveer tien jaar geleden begonnen met de ontwikkeling van profchecks voor de politie.

De Raad van Hoofdcommissarissen (RHC) stelde in 2006 vast dat het ontbreken van een effectieve voorziening voor structureel kennisonderhoud voor de politieambtenaren in de basispolitiezorg in toenemende mate als een groot gemis werd ervaren. De leiding van de politie zag de profchecks als een uitgelezen instrument om in die behoefte te voorzien. In de betreffende visienotitie staat het volgende:

'Frequente toetsing en certificering vormen de garantie dat de gewenste competenties worden onderhouden. Een stelsel van professional check-ups kan daardoor uitgroeien tot een randvoorwaarde voor kwalitatief goed politiewerk.'

²⁴ In de Werkgeversvisie van 2008 (Landelijk Programma HRM 2008) heeft de leiding van de politie al bepaald dat de medewerkers een eigen verantwoordelijkheid hebben op het punt van onder meer het vakbekwaam blijven.

Via het PolitieKennisNet hebben alle medewerkers van de politie toegang tot de profchecks. Uit een evaluatie van de PA in april 2012 blijkt dat tot medio 2011 in totaal 1.327 politieambtenaren een of meer van de laatste vijf games van de profchecks (handhaving, recherche, HOvJ) hebben opgestart. In de loop van 2014 is het gebruik van de profchecks sterk toegenomen.

De PA heeft inmiddels profchecks ontwikkeld voor verschillende groepen politieambtenaren: profchecks Handhaving voor de BPZ, profchecks Opsporing voor de recherche, profchecks HOvJ voor hulpofficieren van justitie en profchecks Intelligence voor alle politieambtenaren. De PA breidt het aantal games nog steeds uit. Als een deelnemer een game heeft uitgespeeld, krijgt hij zijn score te zien, en als hij een voldoende resultaat heeft behaald, ontvangt hij (digitaal) een certificaat met zijn score. Het systeem van de profchecks genereert ook managementinformatie.

De korpsleiding beschouwt het stimuleren van de medewerkers als een lijnverantwoordelijkheid, waarbij de leidinggevende optreedt als vertegenwoordiger van de werkgever.

Politieambtenaren zijn volgens de korpsleiding startbekwaam na afronding van de initiële opleiding. Daarna leren zij in de praktijk bij maar er zakt ook kennis weg. Het bijhouden van het vak is primair de verantwoordelijkheid van de medewerker, en dat bijhouden van de vakkennis is niet geheel vrijblijvend. Volgens de korpsleiding wordt in de dagelijkse contacten met de leidinggevende nagegaan of men zijn kennis bijhoudt en wordt in het jaargesprek vastgesteld of een medewerker 'up-to-date' is. De korpsleiding gaf aan er geen zicht op te hebben of in de P-gesprekken stelselmatig aandacht wordt besteed aan dit onderwerp. Een HRM-adviseur stelde dat in ieder geval in het voormalige regionale korps Haaglanden tijdens het tweejaarlijkse beoordelingsgesprek aandacht moest worden besteed aan de vraag of betrokkene zijn vakbekwaamheid bijhield. De korpsleiding kon niet aangeven of er een sluitend overzicht beschikbaar is van alle opleidingen die elke medewerker heeft gevolgd. Volgens de korpsleiding is de aandacht bij de P-gesprekken er nog vooral op gericht om te toetsen of de medewerker zijn werk goed uitvoert, en minder op de vraag wat hij doet aan het bijhouden van kennis. Dit moet in de toekomst veranderen, en medewerkers mogen dan niet weggelaten worden met vrijblijvende antwoorden. Als dienders niet aan basiskwaliteitseisen voldoen, moeten er bindende resultaatafspraken worden gemaakt. Uitgangspunt is dat de medewerkers professionele ruimte krijgen, hun bevoegdheden goed gebruiken en hun vak bijhouden, maar ook dat zij daarover met hun leidinggevendenden in gesprek gaan. Wat betreft het tot nu toe relatief beperkte gebruik van de profchecks stelde de korpsleiding dat daar kennelijk nog onvoldoende op wordt gestuurd of dat het onvoldoende wordt gefaciliteerd ²⁵.

In antwoord op de vraag hoe de nationale politie ervoor zorgt dat relevante nieuwe wet- en regelgeving terecht komt bij de politieambtenaren gaf de korpsleiding aan dat er een 'Voorwasteam wet- en regelgeving & impactanalyses' is opgericht. In dit team werken medewerkers van het Directoraat-Generaal Politie van het ministerie van V&J, van de nationale politie en van het Openbaar Ministerie samen. Voor de implementatie van wetswijzigingen wordt de afdeling Politieprofessie van de nationale politie ingeschakeld. Er moet volgens de korpsleiding nog wel het nodige gebeuren met het oog op het 'ontvangen' van de informatie door de diender.

²⁵ Zie bijlage VIII voor achtergrondinformatie over het instrument profchecks.

Via het intranet kan hij wel op de hoogte komen van relevante wetswijzigingen maar in het gehele traject is 'het ontvangen door de diender' wel het lastigste onderdeel. In de gesprekken met de Inspectie benadrukte de korpsleiding dat de nationale politie nog een korps in oprichting is en dat veel zaken nog nader moeten worden ingevuld.

Met betrekking tot het thema 'borging van kennis' noemde de korpsleiding de 'Strategische HRM-agenda' een belangrijk document. In september 2014 heeft de korpsleiding de delen I (versie 1.5) en II (concept 0.9) van de Strategische HRM-agenda vastgesteld. Deze documenten gaan over de strategische opgaven van de politie en hun betekenis voor mens, werk en organisatie (deel I) en over de beleidsprioriteiten voor de directie HRM in 2014 en 2015/2016 (deel II). In deze documenten wordt onder andere gesproken over de ontwikkeling van een 'visie en beleidskader ontwikkel- en loopbaanbeleid', de ontwikkeling van een 'beleidskader resultaat- en ontwikkelcyclus', en de 'bevestiging van een beleidskader korpsbrede opleidingscyclus, inclusief IBT-meerjarenplanning'. De implementatie van deze kaders is blijkens deze documenten voorzien voor het eerste kwartaal van 2015 en later.

2. Eenheden

1. Noord-Nederland

Bij de eenheid Noord-Nederland lopen trajecten die erop zijn gericht om meer aandacht te besteden aan kennis over onder andere de basisbevoegdheden. Bij functioneringsgesprekken kunnen kennisvermeerdering en/of bijscholing worden genoemd als opleidings- of ontwikkelvraag, met een vertaling naar een concrete opleidingsaanvraag, en op het intranet wordt aandacht besteed aan de profchecks. In februari 2014 heeft de teamchef Opleiding, Werving en Selectie (OWS) van deze eenheid aan de leden van het HRM Beraad voorgesteld om structureel gebruik te gaan maken van de profchecks. In de desbetreffende memo staat het volgende:

'Volgens mij zou het goed zijn om te bepalen dat de profcheck een wezenlijk onderdeel wordt van het persoonlijk activiteitenplan van de medewerker. Gezien de tijdsbesteding per game (15 tot 30 min.) is dit een geringe belasting. De medewerker kan dan zijn/haar kennis toetsen, leren hoe te handelen in bepaalde situaties en daarmee ook de eigen weerbaarheid verhogen. Indien de verantwoordelijkheid hiervoor wordt gelegd bij de medewerker (het doen van een profcheck en aanleveren van het bewijs van deelname bij het jaargesprek) vergt dit geen verdere capaciteit in beheer. Daarnaast bestaat de mogelijkheid om rapportages te genereren op team-, districts- of eenheidsniveau.'

Tijdens het onderzoek van de Inspectie was deze eenheid bezig dit voorstel verder uit te werken. In het kader van medewerkerparticipatie heeft in september 2014 een bijeenkomst plaatsgevonden met medewerkers van onder andere de BPZ, de recherche en de OR. Ook de PA was daarbij vertegenwoordigd. Deze bijeenkomst ging over nut en noodzaak en eventuele wijze van implementatie en borging van de profchecks in de eenheid Noord Nederland. De teamchef OWS deed in een memo aan de leden van het HRM-beraad d.d. 30 september 2014 verslag van die bijeenkomst en deed hij het voorstel om de profchecks in die eenheid te implementeren. In zijn memo staat het volgende:

'De algemene opinie is dat de Profcheck als één van de opleidingsinstrumenten een goede bijdrage kan leveren aan het op peil houden van de vereiste kennis in praktijksituaties. Daarnaast waren de meningen verdeeld over het verplicht stellen van dit instrument. Medewerkers kunnen/moeten wel aangesproken worden op hun verantwoordelijkheid om kennis te verwerven over de noodzakelijke wet- en regelgeving. Het instrument kan medewerkers aangereikt worden en ook aantrekkelijk zijn. Alleen verplicht stellen zal niet helpen.'

(...)

O.b.v. de grote lijnen vanuit deze bespreking komen wij tot het volgende voorstel om de profcheck te implementeren in onze regio:

- *De eenheidsleiding geeft haar visie op het belang van basale kennis voor de politiepraktijk, de verantwoordelijkheid van de teamchef/medewerker en de mogelijkheid om ter ondersteuning hiervan het instrument profchecks toe te voegen.*
- *Als eerste aanzet: medewerkers via intranet informeren over de profcheck (...).*
- *Werven van een ambassadeur/taakaccenthouder Profcheck per team (...).*
- *Opzetten van een netwerk van deze taakaccenthouders en PA om ontwikkelingen, successen en mogelijke weerstanden te bespreken.*
- *Mogelijkheid bekijken om tijdens de IBT een half uur gezamenlijk een profcheck te spelen aansluitend aan de periodieke toets geweldsbeheersing.*

Daarnaast zal voor de lange termijn uitgesproken moeten worden of een profcheck een vast onderdeel wordt van de persoonlijke activiteiten van de medewerker dan wel een vast onderdeel van het functioneringsgesprek.

Ook kan (landelijk) bekeken worden of het mogelijk/wenselijk is om de profcheck onderdeel te laten uitmaken van de opleidingsprofielen van medewerkers binnen het LFNP.'

In het kader van haar onderzoek heeft de Inspectie een gesprek gevoerd met bedoelde teamchef²⁶. Daarin stelde hij dat bij de eigen verantwoordelijkheid van de medewerkers ook het afleggen van verantwoording behoort, mét een goede verankering en borging. Het ontbreekt echter aan die verankering en borging. Volgens deze teamchef is implementatie van de profchecks snel en goed te regelen als de korpschef aangeeft dat 'parate kennis' noodzakelijk is.

In dat verband stelde hij dat parate kennis ook kan worden aangemerkt als een stuk weerbaarheid. Hij ziet de implementatie van de profchecks als een aangelegenheid die nationaal, op korpsniveau, moet worden geregeld. Wat hem betreft is het mogelijk de profchecks in 2015 korpsbreed te implementeren. Daarvoor is nodig dat het KMO besluit en meedeelt dat het gaat gebeuren, dat de Directie HRM van de NP de implementatie oppakt en dat HRO-ontwikkeling die vervolgens uitvoert. De profcheck zou volgens deze teamchef een vast onderdeel moeten worden in de cyclus van functionerings- en/of jaargesprekken. Tijdens die gesprekken laat de medewerker dan zijn bewijs van deelname aan de profchecks zien. Het formulier voor de vastlegging van die gesprekken zou moeten worden uitgebreid met een extra vakje (profchecks). Door de profcheck ook op te nemen in het opleidingsprofiel van de LFNP-functie krijgt het doen van de profcheck een verplicht karakter.

2. Oost-Nederland

De eenheid Oost-Nederland heeft geen specifiek beleid ontwikkeld op het punt van het bijhouden van parate kennis. De afdeling Personeel & Ontwikkeling van de toenmalige regionale eenheid Noord- en Oost-Gelderland heeft in oktober 2010 het document 'Strategische Visie op Opleiden en Ontwikkelen 2013' opgesteld waarin de verantwoordelijkheid bij de individuele medewerkers wordt gelegd:

'Als korps gaan we uit van "vakvolwassen medewerkers", die zelf de verantwoordelijkheid hebben zich continu te ontwikkelen en hun competenties up-to-date te houden. Van vakvolwassen medewerkers wordt dan ook verwacht dat zij zelf de regie nemen over hun eigen persoonlijke ontwikkeling, binnen de kaders, condities en randvoorwaarden die het korps biedt (...). Vanuit de gedachte dat de medewerker regisseur is van zijn eigen ontwikkeling, zal hij zelf initiatief moeten nemen als hij behoefte heeft aan ondersteuning.'

²⁶ Interview d.d. 6 oktober 2014.

3. Midden Nederland

De eenheid Midden Nederland gaf aan dat voor het onderhoud van kennis als uitgangspunt geldt dat de medewerkers, als professionals, verantwoordelijk zijn voor het onderhouden van hun kennis en dat het aan de organisatie is dat te faciliteren en te stimuleren. De eenheid doet dat langs de volgende wegen:

- het aanbieden van interne trainingen ten aanzien van systeemkennis;
- een jaarlijkse opleidingsinventarisatie, waarvan ook kennisonderhoud een element is;
- het bespreken van het onderhoud van kennis in de ontwikkel-, functionerings- en beoordelingsgesprekken;
- deelname aan expertisegroepen, congressen en seminars;
- het aanbieden van vakliteratuur;
- via intranet beschikbaar stellen van profchecks en Juras²⁷.

De visiedocumenten van de eenheid zijn meer gericht op het verwerven van kennis en het inzetten van specifieke doelgroepen dan op het onderhoud van parate kennis. Tot de toegezonden documenten behoort het 'Korpsleidingbesluit Managementinstrument opleidingskaart' van de toenmalige regionale eenheid Flevoland van 15 juni 2009. Daarbij stelde de korpsleiding het instrument 'Opleidingskaart' vast en bepaalde zij dat het lijnmanagement daarvan gebruik zou maken. De opleidingskaart biedt inzicht in de noodzakelijke en gewenste opleidingen per functie.

4. Noord-Holland

De eenheid Noord-Holland beschikt niet over beleidsdocumenten op het punt van kennisborging. Wel stuurde deze eenheid een visiedocument toe van de toenmalige regionale eenheid Kennemerland. In dit document, van 2009, staat onder het kopje 'Vakmanschap is zichtbaar en vergt onderhoud' het volgende:

'Certificering is een methode om zichtbaar te maken dat een medewerker competenties ook daadwerkelijk bezit. Toetsing en (her)certificering vormen steeds vaker een voorwaarde voor het uitoefenen van een functie of de verdere loopbaan van medewerkers. Om zeker te zijn van vakbekwame medewerkers is deelname aan een opleiding niet altijd vrijblijvend. Dat betekent dat niet alleen de inspanning, maar ook het resultaat van de opleiding telt.'

Dit document bevat ook een paragraaf 'opleiding jaarcyclus'. Deze jaarcyclus is verdeeld in vier fasen: inventariseren, afstemmen, plannen en uitvoeren. Bij de fase inventariseren worden ook belangrijke wijzigingen in wetten of procedures in kaart gebracht. Op basis van de resultaten van de inventarisatie worden opleidingsplannen opgesteld. Daarin kunnen ook individuele opleidingswensen worden betrokken. Vervolgens worden de opleidingen ingekocht of door de organisatie zelf ontwikkeld, en ingepland. Volgens dit visiedocument is de laatste fase, die van het uitvoeren, een continu proces. Opleidingen worden het gehele jaar door gegeven en ontwikkeld.

²⁷ Juras (afkorting van: juridisch assistentiesysteem) is, evenals de profchecks voor de politie, een door de Politieacademie ontwikkeld computerprogramma voor de politie dat kan helpen een snelle juridische analyse te maken bij de behandeling van casuïstiek; Juras biedt ook de mogelijkheid wetteksten en andere bronnen te raadplegen

De eenheid Noord-Holland liet weten veelvuldig te hebben geïnvesteerd in de parate kennis van de medewerkers. De eenheid noemde in dat verband onder meer diverse workshops 'Nablijven met Mike Hoekendijk'²⁸, diverse workshops op het gebied van opsporing, veelvuldige aandacht via intranet aan de profchecks van de Politieacademie en themabijeenkomsten over verschillende onderwerpen, waaronder strafrecht.

5. Amsterdam

Volgens de eenheid Amsterdam worden er veel activiteiten ondernomen om de parate kennis van de politieambtenaar te vergroten. Uitgangspunt is dat de medewerker zich daarvoor, na overleg met zijn leidinggevende, zelf aanmeldt. Buiten de reguliere IBT-dagen, HOVJ- en OvD-P-cursussen is er in deze eenheid geen beleid op het punt van structureel verplicht onderhoud van kennis vastgesteld.

6. Den Haag

De eenheid Den Haag – en voorheen het toenmalige regionale korps Haaglanden – kent een onderdeel 'opleiden' met een aantal docenten. In 2006 heeft een docent van het korps Haaglanden een cursus Basis Bevoegdheden ontwikkeld. Tot die cursus behoort een 'toets bevoegdheden' met 25 meerkeuzevragen. Ook een powerpoint-presentatie en een aantal cases (vaststellen identiteit, aanhouding, mishandeling, hennepkwekerij, voertuigcontrole, huiselijk geweld) maken onderdeel uit van deze cursus. Door een gewijzigde prioriteitstelling als gevolg van een beperking in financiële middelen wordt deze cursus niet veel meer gegeven, in 2014 zijn nog maar twee groepjes politieambtenaren opgeleid.

Afgezien daarvan kunnen alle medewerkers van de eenheid gebruik maken van de profchecks van de PA. Dit gebeurt op individuele basis en soms ook in groepsverband op initiatief van een ploegchef.

De Inspectie heeft in het kader van het onderzoek gesproken met een docent van deze eenheid²⁹. Deze docent deelde mee dat de deelnemers aan de cursus Basis Bevoegdheden aan het begin van de cursus altijd de toets bevoegdheden kregen voorgelegd en dat zij in het algemeen iets meer dan de helft van die vragen juist beantwoordden. Er was geen enkele cursist die op 20 of meer van de 25 vragen het juiste antwoord gaf. Deze docent toonde zich 'ambtelijk bedroefd' over het gemiddelde kennishoogte van basisbevoegdheden en noemt de borging van kennis van groot belang. Momenteel gebeurt alles, ook het spelen van de profchecks, op vrijwillige basis en is er geen sprake van borging. Volgens hem moet de vrijblijvendheid er af, en dat kan worden bereikt door bijscholing als vast onderdeel te laten terugkomen in het functioneringsgesprek. Ook maakte hij een vergelijking met de toetsing van geweldsbevoegdheden op grond van de RTGP op de IBT-dagen. Politieambtenaren bezoeken een aantal keren per jaar een IBT-centrum en moeten jaarlijks de toets geweldsbeheersing afleggen. Als zij niet slagen voor die toets, mogen zij de betreffende geweldsmiddelen niet meer gebruiken. Nadat iemand is geslaagd voor de basispolitieopleiding wordt zijn kennis van de basisbevoegdheden echter nooit meer getoetst. In dat verband wees hij er ook op dat hulpofficieren van justitie elke drie jaar en buitengewoon opsporingsambtenaren elke vijf jaar examen moeten doen. Het zou volgens hem een goede zaak

²⁸ Mr. M. (Mike) G.M. Hoekendijk, die vanaf 1973 eerst als politieambtenaar en later als officier van justitie werkzaam was, heeft diverse zakboeken voor verschillende categorieën van politieambtenaren geschreven op het terrein van strafrecht en strafvordering.

²⁹ Interview d.d. 1 augustus 2014.

zijn als ook de kennis van de basisbevoegdheden periodiek zou worden getoetst. Omdat er is gekozen voor één politieorganisatie, de nationale politie, vindt hij dit een kwestie die op centraal niveau moet worden geregeld. Het zal volgens hem, zoals dat ook bij de toetsing van de kennis van geweldsbevoegdheden het geval was, enige tijd kosten voordat dit alles goed is georganiseerd en voordat de parate kennis van basisbevoegdheden bij alle collega's op het benodigde niveau is. De voordelen zijn volgens hem echter evident: minder onzekere collega's, minder klachten van burgers, betere pv's. Bijscholing zal uiteindelijk bijdragen aan een beter product.

Concreet deed deze docent nog de suggestie om bij iedere eenheid een klein groepje docenten onder te brengen voor de bijscholingen op het terrein van basisbevoegdheden, de hulpofficieren en de BOA's. Het lijkt hem ook zinvol binnen de eenheden een juridische vraagbaak te borgen die de collega's onder meer informeert over relevante wijzigingen in de regelgeving en die hen kan bijstaan bij strafrechtelijke vraagstukken.

7. Rotterdam

De eenheid Rotterdam gaf aan dat er binnen het domein Handhaving te weinig aandacht is voor de doorontwikkeling van de collega's nadat zij hun initiële opleiding hebben afgerond, en dat dit als een gemis wordt ervaren.

De eenheid stuurde het (ongedateerde) document 'Profchecks: Fit in de functie' van het toenmalige regionale korps Zuid-Holland-Zuid mee waarin als uitgangspunt staat dat politieambtenaren zelf verantwoordelijk zijn voor het onderhoud van hun vakmanschap. De profchecks van de PA worden genoemd als een goed middel om kennis bij te houden of te vergroten. Over de rol van de leidinggevendenden bij het gebruik van de profchecks staat in dit document het volgende:

'De invoering van de profchecks biedt leidinggevendenden een instrument om vakmanschap/professionaliteit (opnieuw) op de agenda te zetten tijdens de p-gesprekken met de medewerker. De profcheck is in deze een kwetsbaar instrument als het vrijwillig wordt toegepast, daarom dient de leidinggevende hierin verantwoordelijkheid te nemen in het sturen op vakmanschap.'

8. Zeeland - West-Brabant

De eenheid Zeeland - West-Brabant verstrekke de Inspectie een concept-versie van de nota 'Profcheck. Vakmanschap vergt onderhoud' van het toenmalige regionale korps Midden- en West-Brabant van juli 2011. Deze nota bevat het voorstel om de profchecks vanaf de tweede helft van 2011 gefaseerd in te voeren voor dit korps. Vanaf 2013 zouden de profchecks dan structureel kunnen worden gebruikt. Onder het kopje 'Rechtspositioneel' staat in deze nota het volgende:

'De toets biedt de organisatie een instrument om de vakkennis van de medewerker periodiek vast te stellen en tevens biedt het de medewerker de mogelijkheid tot zelfdiagnose. Als een medewerker een profcheck met voldoende resultaat aflegt, wordt een certificaat afgegeven. De profcheck wordt geborgd via de bestaande Personeelsinstrumenten. Vakkennis betreft een onderdeel van ieder operationeel competentieprofiel. Profcheck betreft een middel om die kennis ook daadwerkelijk te toetsen en aan te tonen. Bij het niet behalen van de profcheck kan dit een reden zijn om het professioneel uitvoeren van de functie ter discussie te stellen tijdens het jaargesprek. Het al dan niet positief afronden van de profcheck wordt inclusief de datum van behalen als vast item opgenomen in het jaargesprek.'

De eenheid gaf voorts aan dat tot en met 2012 een lijnchef met zijn p-groep in klassikaal verband tijdens de zogenoemde 'Sterke Diender-dagen' de profchecks heeft gespeeld en dat de daaruit voortkomende discussies over de betreffende cases als positief en nuttig werden ervaren. Met het afschaffen in 2013 van bedoelde dagen is ook gestopt met het klassikaal gebruikmaken van de profchecks.

9. Oost-Brabant

De eenheid Oost-Brabant beschikt niet over beleids- of visiedocumenten op het punt van de borging van parate kennis. Afgezien van de (verplichte) toets op basis van de RTGP en verplichte certificeringen voor bijvoorbeeld HOvJ's wordt de parate kennis van politieambtenaren op geen enkele wijze getoetst door het bevoegde gezag.

10. Limburg

Volgens de eenheid is er nauwelijks specifiek beleid ten aanzien van de vergroting van de kennis van haar medewerkers. Wel organiseert deze eenheid voor haar medewerkers vakmanschapsdagen en seminars. Ook biedt zij hun de profchecks aan en andere (online) toetsen in virtuele leeromgevingen die zijn gericht op kennisvermeerdering. Initiatieven van het toenmalige regionale korps Limburg-Noord om in samenwerking met het toenmalige korps Brabant-Zuid-Oost te werken aan kennisvergroting zijn nooit echt goed van de grond gekomen. Het toenmalige korps Limburg-Noord voerde een beleid waarbij politieambtenaren die van bijvoorbeeld de rang van agent overgingen naar de rang van hoofdagent eerst een aantal verplichte cursussen moesten volgen. De eenheid stuurde de Inspectie het beleidsdocument 'Loopbaanpaden; politie regio Limburg Noord' van januari 2010 toe. Dit document gaat over het loopbaanperspectief van politieambtenaren in de BPZ.

Volgens de Chef Opleidingen en Ontwikkeling van deze eenheid schiet de kennis van basisbevoegdheden van de politieambtenaar op straat schromelijk tekort en zijn de uitkomsten van het Inspectie-onderzoek voorspelbaar. Hij baseert deze stelling op zijn ervaringen als Chef Opleidingen en Ontwikkeling en op die in zijn rol als OvD-P of als HOvJ. Hij hoopt dat dit onderzoek een impuls zal geven aan de kennis aan de basis. In een verdiepend gesprek tussen de Inspectie en deze chef³⁰ gaf hij aan dat er weer meer aandacht moet komen voor de parate kennis van basisbevoegdheden:

'Het betreft hier het fundament van de politie en het politiewerk. Kennis is macht, maar kennis leidt ook tot (een groter) zelfvertrouwen. Het met zelfvertrouwen optreden op de straat komt voor een deel door kennis. De burger is steeds mondiger en het werk is moeilijker/complexer dan voorheen. Dit hangt ook samen met de toegenomen media-aandacht voor incidenten en met de opkomst van de social media.'

Volgens deze chef handelen de collega's veelal vanuit hun basisgevoel, zonder te weten op welke bevoegdheid hun handelen is gebaseerd. Het op die wijze optreden kan leiden tot terughoudendheid en tot onzekerheid of weifelen. De burger voelt dat direct. Gebrek aan kennis kan ook leiden tot kwalitatief mindere pv's, ondanks de controleslagen die nog plaatsvinden. Hij stelt voorts dat er onderhand binnen de politie een breed draagvlak bestaat voor het besteden van meer aandacht aan de parate kennis. In dat verband gaf hij aan dat het prima is de politieambtenaar als professional te zien, maar dat er een grens is aan de 'eigen verantwoordelijkheid':

'Op niveau blijven met je kennis is niet alleen een eigen verantwoordelijkheid. De werkgever heeft er ook een, die moet faciliteren. Dat zou kunnen door meer aandacht te besteden aan kennis "in tijd van de baas". Dit in tegenstelling tot het "doen in eigen tijd". Het is nu teveel neergelegd bij de werknemer.'

Volgens hem zou de organisatie een aantal zaken zeker kunnen verplichten en ook hij noemde in dat verband de (verplichte) periodieke toetsen voor HOvJ's en voor de BOA's. In het kader van de beoordeling van de vakbekwaamheid van een diender zou een simpel kennistestje het begin

³⁰ Interview d.d. 18 september 2014.

kunnen zijn. Het resultaat daarvan kan dan onderwerp van gesprek met zijn chef zijn, en dit geheel kan worden geborgd in het jaargesprek. Hij gaf aan dat het allemaal wel weer wat strakker mag, wat minder vrijblijvend. In zijn omgeving beluistert hij ook dat de medewerkers dat graag willen.

11. Landelijke eenheid

De Landelijke eenheid heeft geen visie- of beleidsdocumenten opgesteld op het gebied van het onderhouden van parate kennis. Deze eenheid wees erop dat de surveillance en noodhulp niet meer primair bij haar zijn belegd en dat zij nauwelijks BPZ-taken uitvoert. De medewerkers van de landelijke eenheid kunnen wel op individuele basis de profchecks doen. Volgens de landelijke eenheid maken vooral medewerkers binnen de opsporing en hulpofficieren van justitie daarvan gebruik. Het toenmalige Korps landelijke politiediensten (KLPD) heeft in 2010 een poging ondernomen om de profchecks onderdeel te laten worden van een IBT-dag. Over het daartoe strekkende advies is echter geen besluit genomen omdat de uitvoering daarvan teveel knelpunten zou opleveren op het gebied van kosten en capaciteit. Omdat er bovendien geen wettelijke verplichting lag, verviel de noodzaak om de borging van parate kennis op die wijze te regelen.

2.3 Opmerkingen deelnemers kennistest

Vrijwel alle politieambtenaren die de kennistest hebben gedaan, maakten na afloop daarvan gebruik van de mogelijkheid om de Inspectie te laten weten wat zij vinden van hun eigen kennisniveau, wat zij doen om hun vak kennis op peil te houden en wat zij vinden van de manier waarop de organisatie hen daarin faciliteert. De inhoud van deze paragraaf is gebaseerd op de feedback van de deelnemers aan de kennistest.

Veel deelnemers aan de kennistest gaven aan verschillende vragen erg lastig te vinden en te hebben moeten gokken. Volgens een aantal van hen schiet hun parate wetskennis tekort. Tegelijkertijd merkte een aantal deelnemers op dat men in de praktijk goed weet wat men wel en wat men niet mag, alleen kan men daar vaak niet het precieze wetsartikel bij noemen. Bij het opmaken van het proces-verbaal zoekt men dan alsnog het betreffende wetsartikel op. Mocht achteraf blijken dat zij een fout hebben gemaakt, dan bieden zij betrokkene hun verontschuldigingen aan. De Inspectie tekende in dit verband onder meer de volgende uitspraken op:

'Op straat handel je vaak op intuïtie, dat is niet goed.'
'We hebben al dit soort dingen wel in de opleiding geleerd, maar de kennis is weggezaakt.'
'Parate kennis verwatert als je er niet mee bezig bent.'
'Ik loop graag met een jonge agent, die weet veel meer.'
'Je kunt de uitslag van de test wel raden, die is vast heel bedroevend.'

Aan de kennistest heeft een aantal hulpofficieren van justitie deelgenomen. Hulpofficieren dienen elke drie jaar examen te doen. Bij dat examen wordt onder andere hun parate kennis van strafrecht en strafvordering getoetst. Het slagen voor dit examen is voorwaarde om de functie van hulpofficier te vervullen. Verschillende hulpofficieren die de test maakten, toonden zich kritisch over het kennisniveau van collega's in de BPZ en wezen op mogelijke consequenties daarvan:

'Ik ben zelf HOvJ; collega's vragen mij vaak zaken waarvan ik denk, nou, dat had je zelf toch ook gewoon moeten weten...'
'Als HOvJ zie ik veel slechte pv's als gevolg van een gebrekkige wetskennis; dat leidt tot veel sepots.'
'Ik ben twaalf jaar HOvJ en maak maar eens in de paar jaar mee dat iemand onterecht is aangehouden; een veel groter probleem is de kwaliteit van pv's.'

Het merendeel van de deelnemers stelde dat het goed zou zijn wanneer zij over meer kennis van hun (basis)bevoegdheden zouden beschikken. Zij onderbouwden dat met de volgende opmerkingen:

'Als je meer weet van je bevoegdheden, werk je met meer vertrouwen en met meer zekerheid.'
'Gebrek aan kennis maakt je onzeker in je optreden.'
'Als je je bevoegdheden beter zou kennen, zou je meer doen.'

Tijdens de nabesprekingen kwam ook de manier waarop de politieambtenaren worden geïnformeerd over relevante wetwijzigingen of belangrijke jurisprudentie aan de orde. Veel deelnemers waren kritisch over de manier waarop de organisatie dat soort informatie aan hen verstrekt. Volgens hen worden zij via de e-mail en via het intranet overstelpt met informatie en schiet de informatieverstrekking op die manier haar doel voorbij:

'Wij horen niets van wetwijzigingen; ja, je kunt ze in het systeem opzoeken maar dan moet je 35 keer doorklikken en dan vind je misschien wat. Je kunt beter op Google zoeken.'
'Wij krijgen veel te veel informatie, dat is informatie-diarree en de goede dingen hoor of lees je dus niet.'
'Aan de jurisprudentie op het intranet heb ik helemaal niets, dat staat daar in advocatentaal en is veel te ingewikkeld.'

Tijdens de nabesprekingen vroegen de inspecteurs de deelnemers aan de kennistest naar de wijze waarop zij hun vakkennis bijhouden, en naar hun bekendheid met en gebruik van de profchecks. Een minderheid van de deelnemers gaf aan de profchecks te kennen, en van hen gaf weer een minderheid aan wel eens een game van een profcheck te spelen. Verschillende deelnemers merkten op dat zij geen tijd hebben voor de profchecks omdat zij het te druk hebben met de dagelijkse werkzaamheden. Sommigen noemden daarbij dat de organisatie van hen verwacht dat zij dit soort activiteiten in de vrije tijd doen terwijl het volgens hen gewoon om werk gaat. De Inspectie tekende in dit verband onder andere de volgende uitspraken op:

'Er is geen tijd voor kennisonderhoud, je zit altijd helemaal volgeplempt.'
'Je hebt wel van die apps met info, maar dat werkt in de praktijk niet echt.'
'Dat e-learning werkt gewoon niet.'
'Ik heb geen tijd om profchecks te doen onder werktijd. Als ik mijn collega's zeg dat ik een paar uur profchecks ga doen, dan kijken ze mij vreemd aan.'
'Je hebt soms wel rustige uurtjes, maar dan doe je de profchecks gewoon niet.'

De deelnemers werden ook uitgenodigd aan te geven hoe de nationale politie, als organisatie, volgens hen kan bereiken dat zij werk maken van de vergroting van hun parate kennis. In reactie daarop werd in veel nabesprekingen opgemerkt dat men het merkwaardig vindt dat hulpofficieren en BOA's periodiek een examen moeten afleggen terwijl een dergelijke verplichting niet geldt voor politieambtenaren in de BPZ. Ook deden zij op dit punt concrete suggesties. Velen gaven aan behoefte te hebben aan opfrismomenten en aan bijscholing op het punt van wetkennis en jurisprudentie. Regelmatig werd een IBT-dag genoemd als de meest geschikte gelegenheid om aandacht te besteden aan de kennis van basisbevoegdheden. Over de manier waarop dit dan zou moeten gebeuren, hadden de deelnemers ook ideeën:

'Kijk naar een HOvJ of een BOA met een test om de drie of vijf jaar. Vergelijk dat eens met een diender die al twintig jaar werkt.'
'De docent moet weer terug voor de klas, weer ouderwets leren, gewoon stampen.'
'Je moet dit dwingend opleggen, vanuit de organisatie, anders werkt het niet.'
'Vroeger moesten we stampen, nu zijn het competenties; zoek de gulden middenweg!'

3

Analyse

3.1 Inleiding

Dit rapport betreft twee aspecten van parate kennis. In de eerste plaats is de Inspectie nagegaan hoe het er nu eigenlijk voorstaat met de parate kennis van ‘de diender op straat’. Krijgt de burger over het algemeen te maken met politieambtenaren die hun vak verstaan en die weten wat zij wel en wat zij juist niet mogen? Paragraaf 2 van dit hoofdstuk gaat daarover. Daarbij besteedt de Inspectie ook aandacht aan de mogelijke gevolgen van een tekort aan parate kennis.

Bij parate kennis gaat het niet alleen om de individuele politieambtenaar. De nationale politie heeft, als werkgever van alle Nederlandse politieambtenaren, de verantwoordelijkheid ervoor te zorgen dat die ambtenaren hun werk goed kunnen doen. Daarbij horen een adequate opleiding én borging van het vereiste kennisniveau. Paragraaf 3 van dit hoofdstuk gaat over deze borging. In de afsluitende paragraaf 4 van dit hoofdstuk beziet de Inspectie de uitkomsten van haar onderzoek in onderling verband en geeft zij mogelijke oplossingsrichtingen aan.

3.2 Parate kennis gemeten

Resultaten kennistest

Vakmanschap begint met kennis. Dit geldt zeker ook voor het vak van politiemans of -vrouw. Politieambtenaren beschikken over allerlei wettelijke bevoegdheden; gebruikmaking daarvan kan een forse impact hebben op het leven van degenen ten opzichte van wie dat gebeurt. Het is dan ook zaak dat elke politieambtenaar voldoende kennis paraat heeft van zijn bevoegdheden en dat hij precies weet wanneer hij een bevoegdheid wel of juist niet mag aanwenden. Het beschikken over deze parate kennis is een eerste vereiste voor adequaat politieoptreden, juist ook omdat een politieambtenaar vaak heel snel moet handelen. Dat de betrokken politieambtenaar ook over de vaardigheden moet beschikken om de betreffende bevoegdheden correct toe te passen en daarbij ook nog eens de juiste beroepshouding dient te tonen, laat onverlet dat de parate kennis de basis vormt.

De 361 deelnemers aan de kennistest hebben gemiddeld 27 van de 39 vragen goed beantwoord, ofwel 69%. Een voor de hand liggende vraag is of dat als voldoende moet worden aangemerkt. De Inspectie laat in het midden welk rapportcijfer aan dat percentage moet worden verbonden. Een van de redenen daarvoor is dat niet alle vragen van eenzelfde gewicht zijn. Zo zal binnentre-

ding van een woning over het algemeen meer impact op de betrokken burger hebben dan de vraag naar diens identiteitsbewijs. Een foutief antwoord op een vraag over de bevoegdheid een woning binnen te treden is daarmee ook van een andere orde dan een verkeerd antwoord op een vraag over de bevoegdheid een burger inzage in zijn identiteitsbewijs te vragen, of een fout antwoord op een vraag over een slecht beladen aanhangwagen. Dit onderzoek van de Inspectie is erop gericht een landelijk beeld te geven van de staat van de parate kennis van politieambtenaren in de BPZ en niet om hen de maat te nemen. Voor alle duidelijkheid benadrukt de Inspectie dat een percentage van 69% niet mag worden vertaald naar het rapportcijfer 6,9. Niet alleen omdat de diverse vragen van verschillend gewicht zijn maar ook omdat het om een kennistest met meerkeuzevragen gaat, waarbij met blind invullen al een scoringspercentage van ongeveer 35% mag worden verwacht. Ter vergelijking noemt de Inspectie nog de verplichte (jaarlijkse) kennistest op grond van de Regeling toetsing geweldsbeheersing politie: die toets bevat twintig meerkeuzevragen met ieder vier antwoordmogelijkheden. Voor die toets is de cesuur bepaald op vijftien juist beantwoorde vragen, ofwel een score van 75%. Een politieambtenaar die minder dan vijftien vragen correct beantwoordt, zakt en moet herexamen doen. Wanneer deze norm zou worden toegepast op de uitkomsten van deze kennistest dan zou slechts een kwart van de deelnemers daarvoor zijn geslaagd.

Consequenties kennistekort

Tijdens de nabesprekingen stelden verschillende deelnemers aan de kennistest dat zij zich weliswaar realiseren dat hun parate kennis van wetgeving te wensen overlaat maar dat dat in de praktijk niet zo veel problemen oplevert omdat zij doorgaans intuïtief toch wel de juiste beslissing nemen. En als achteraf blijkt dat zij er naast zaten, dan bieden zij betrokkene excuses aan. Op zich heeft de Inspectie er begrip voor dat politieambtenaren hun werk deels op gevoel doen, bijvoorbeeld bij de beoordeling of iemands gedrag aanleiding geeft een bepaalde bevoegdheid tegen hem te gebruiken. Maar waar het puur gaat om de vraag of die bevoegdheid er is, mag intuïtie geen rol spelen. In die gevallen bepaalt het wettelijk kader de ruimte voor de politie. De Inspectie vindt het vooral van belang om duidelijk te maken wat in de dagelijkse praktijk van een politieambtenaar de risico's en de gevolgen kunnen zijn van een tekortschietend kennisniveau. Dit zal zij doen aan de hand van enkele cases uit de kennistest.

Voorbeeld 1: ID-toonplicht minderjarige

De hoofdagenten Hans en Sharon worden door de meldkamer naar een winkelcentrum gestuurd. Daar zou een groepje jongens rondhangen dat voor overlast zorgt. Ter plekke worden vaak kleine vernielingen gepleegd en Hans en Sharon vermoeden dat deze jongens daarbij betrokken zouden kunnen zijn. Ze komen ter plaatse en Hans vordert inzage in het ID-bewijs van de jongens.

Wie zijn verplicht op vordering hun ID-bewijs te tonen?

- A. Alleen de jongens van 12 jaar of ouder.**
- B. Alleen de jongens van 14 jaar of ouder.**
- C. Alleen de jongens van 16 jaar of ouder.**
- D. Alle jongens van de groep.**

Deze eerste vraag van de kennistest gaat over de leeftijd vanaf welke men verplicht is een opsporingsambtenaar op diens vordering een identiteitsbewijs ter inzage aan te bieden. In artikel 2 van de Wet op de identificatieplicht is deze leeftijd bepaald op veertien jaar. Antwoord B is dus het juiste antwoord. Van de deelnemers aan de test heeft 66% dit juiste antwoord aangekruist. De scores op de foutieve antwoorden A, C en D bedroegen respectievelijk 22%, 5% en 6%. Dit betekent dat ruim een op de vijf politieambtenaren ervan uitgaat dat een minderjarige vanaf de leeftijd van twaalf jaar om inzage in een ID-bewijs mag worden gevraagd. Een op de zestien is van mening dat daaraan in het geheel geen leeftijdsgrens is gesteld. In de praktijk kan het ontbreken van deze wetskennis leiden tot escalatie omdat de aangesproken jongere geen ID-bewijs bij zich draagt of tot indiening van een (gegronde) klacht tegen de betrokken politieambtenaar.

Voorbeeld 2: vordering inzage identiteitsbewijs

Hans en Sharon hebben nachtdienst en surveilleren in de binnenstad. Ze worden aangesproken door een jongeman die het volgende verklaart: “Ik liep gisteravond rond 22.00 uur van de bushalte naar huis en ik werd aangesproken door een collega van u. Hij wilde mijn ID-bewijs zien. Toen ik vroeg waarom, zei de agent: “Ik wil gewoon weten wie je bent”. Ik gaf hem mijn identiteitsbewijs, maar moest ik dat? Er was niets aan de hand.”

Was de jongeman verplicht zijn ID-bewijs te tonen?

A. Ja, hij liep op straat en was dus verplicht zijn ID-bewijs te tonen.

B. Nee, hij was niet verplicht zijn ID-bewijs te tonen.

Deze vraag is door 81% van de deelnemers goed beantwoord. De resterende 19% gaat ervan uit dat een politieambtenaar zonder meer van iemand mag verlangen dat die zijn identiteitsbewijs toont. Deze 19% staat voor ongeveer 6.000 politieambtenaren in de BPZ³¹. Op grond van artikel 8, eerste lid, van de Politiewet 2012 is een politieambtenaar echter uitsluitend bevoegd inzage van een identiteitsbewijs te vorderen *voor zover dat redelijkerwijs noodzakelijk is voor de uitvoering van de politietaak*. Het onbevoegd verlangen van inzage van een identiteitsbewijs vormt in die zin een risico dat de zaak kan escaleren wanneer de betrokkene niet ingaat op de vraag van de politieambtenaar en die politieambtenaar vervolgens, vanuit de overtuiging dat hij bevoegd is inzage van het identiteitsbewijs te vorderen, op zijn strepen gaat staan. Er kan dan een lastige discussie, of erger, ontstaan die niet zou zijn opgetreden wanneer de betrokken politieambtenaar had geweten dat hij niet zonder meer om die inzage mocht vragen.

³¹ Uitgedrukt in fte; feitelijk gaat het dus om nog meer individuele politieambtenaren.

Voorbeeld 3: doorzoeken

Hans en Sharon gaan naar een woning om een verdachte aan te houden van wie de Ovj de aanhouding heeft bevolen. Ze bellen aan, maar er wordt niet opengedaan. De buurman komt naar buiten en zegt dat hij de bewoner 5 minuten geleden nog voor het raam zag staan en dat hij hem niet heeft zien vertrekken. De collega's treffen de verdachte niet aan op de benedenverdieping en de bovenverdieping. Vanaf de bovenverdieping is via een luik en een uitschuifladder (vlizotrap) een zolder te bereiken. Ook op zolder treffen Hans en Sharon de verdachte niet aan, maar zij vermoeden dat hij wel in de woning is. Sharon denkt dat de verdachte zich schuilhoudt in een grote kledingkast in een slaapkamer op de bovenverdieping.

Mag Sharon de kledingkast openen?

- A. Ja, ter aanhouding is dit toegestaan.**
- B. Nee, dat valt onder doorzoeken.**

Hans ziet naast de kast een grote sporttas staan die sterk naar hennep ruikt.

Mag Hans de tas openen om te kijken wat er in zit?

- A. Ja, dat is toegestaan op grond van de Opiumwet.**
- B. Ja, dat mag na inbeslagneming.**
- C. Nee, dat is doorzoeken.**
- D. Nee, dat wordt niet gedekt door de machtiging Awbi.**

Deze vragen gaan beide over doorzoeken. De vraag over de bevoegdheid de kledingkast te openen, is maar door iets meer dan eenderde (37%) van de deelnemers correct beantwoord; bijna tweederde (63%) heeft ten onrechte geantwoord dat de kledingkast ter aanhouding van de verdachte mag worden geopend. In de praktijk gaat dat dus om ongeveer 20.000 politieambtenaren.

De vraag over de bevoegdheid de sporttas te openen om te kijken wat er in zit, is slechts door 9% van de deelnemers juist beantwoord. Van de andere 91% denkt 38% dat openen van de tas is toegestaan op grond van de Opiumwet en 39% denkt dat dat niet mag omdat het dan om doorzoeken gaat. Het juiste antwoord staat bij B: de tas mag worden geopend nadat die in beslag is genomen.

Het merendeel van de deelnemers heeft deze twee vragen dus foutief beantwoord. In de nabesprekingen kwam overigens wel naar voren dat politieambtenaren in deze situaties soms voor een praktische werkwijze kiezen. Verschillende politieambtenaren wezen er in dat verband op dat het enorm veel papierwerk met zich meebrengt als zij in dit soort situaties naar de letter van de wet handelen. De volgende uitspraak is in dit verband illustratief:

*'Het zit hem niet alleen in de kennis, maar ook in de administratieve rompslomp. Het papierwerk is ook heel ingewikkeld, ik laat om die reden wel eens een zaak lopen.'*³²

³² Uitspraak van een van de deelnemers aan de kennistest.

Alhoewel de Inspectie er begrip voor heeft dat politieambtenaren een praktische werkwijze nastreven, kan het niet zo zijn dat politieambtenaren in dergelijke gevallen, puur vanwege administratieve lasten, een zaak niet oppakken. In situaties waarin sprake is van onnodige administratieve lasten die de politie belemmeren in haar taakuitvoering, is het aan de politie dat bij het ministerie van Veiligheid en Justitie te signaleren zodat – waar nodig – via aanpassing van regelgeving een oplossing kan worden gerealiseerd.

Voorbeeld 4: aanhouden

Hans en Sharon worden tijdens de surveillance aangesproken door een vrouw die het volgende verklaart: “Eergisteren sneed een roodharige vrouw op een fiets mij af. Toen ik er iets van zei, stapte ze van haar fiets af en sloeg en krabde ze mij in mijn gezicht. Kijk maar, de verwondingen zijn nog zichtbaar. Ik heb een afspraak gemaakt om aangifte te doen, maar ik zag de vrouw net in de HEMA lopen. Zij draagt een groene blouse met korte mouwen en een bruine broek van jeansstof.”

Waarvan wordt de roodharige vrouw verdacht?

- A. Eenvoudige mishandeling, 300 Sr.
- B. Gevaar of hinder door gedraging, 5 WWV.
- C. Zware mishandeling, 302 Sr.

Als Hans en Sharon bij de HEMA aankomen, zien zij een roodharige vrouw die aan het signalement voldoet naar buiten komen en op een fiets stappen.

Zijn Hans en Sharon bevoegd de roodharige vrouw aan te houden?

- A. Ja, er is verdenking van een feit 67 lid 1 Sv.
- B. Nee, het is geen heterdaad.
- C. Nee, want er is geen aangifte gedaan.

Op de vraag waarvan de roodharige vrouw wordt verdacht, hebben vrijwel alle deelnemers (99%) het juiste antwoord gegeven: eenvoudige mishandeling. Dit feit is strafbaar gesteld in art. 300, eerste lid, van het Wetboek van strafrecht (Sr). De daarop volgende vraag gaat over de mogelijkheid een verdachte buiten heterdaad aan te houden. Op grond van artikel 54, eerste tot en met derde lid, van het Wetboek van straffordering (Sv) is ook buiten het geval van ontdekking op heterdaad aanhouding van de verdachte mogelijk indien het gaat om een strafbaar feit waarvoor voorlopige hechtenis is toegelaten. In een dergelijk geval is de officier van justitie bevoegd tot aanhouding. Indien zijn optreden niet kan worden afgewacht dan komt de hulpofficier van justitie die bevoegdheid toe en indien ook diens optreden niet kan worden afgewacht, dan is elke opsporingsambtenaar bevoegd tot aanhouding van de verdachte. In art. 67, eerste lid, Sv is geregeld in welke gevallen een bevel tot voorlopige hechtenis kan worden gegeven. Een van die gevallen is verdenking van het misdrijf omschreven in art. 300, eerste lid, Sr, ofwel eenvoudige mishandeling. Uit de casus blijkt dat het optreden van de (hulp)officier niet kan worden afgewacht, de vrouw staat immers op het punt weg te fietsen. De opsporingsambtenaren zijn dus bevoegd die vrouw aan te houden. Ruim driekwart van de deelnemers (76%) heeft echter aangegeven dat de opsporingsambtenaren niet bevoegd zijn tot aanhouding over te gaan omdat er geen sprake is van heterdaad (antwoord B). Slechts 22% heeft het juiste antwoord A gegeven. Een gebrekkige wetskennis werkt in een dergelijk geval in verschillende opzichten negatief door. De kans om de verdachte direct aan te houden wordt niet aangegrepen, hetgeen betekent dat dit later zal moeten gebeuren met alle extra inspanningen van dien of dat dit achterwege zal blijven.

Dat laatste is niet in het belang van de rechtshandhaving. Ook kan de mishandelde vrouw een klacht indienen tegen de politieambtenaren vanwege hun in haar ogen wellicht lakse optreden. En voor het imago van de rechtsstaat is het bepaald niet positief wanneer in dit soort situaties de indruk wordt gewekt dat de wet tekort schiet doordat er geen bevoegdheid tot aanhouding bestaat.

Voorbeeld 5: huiselijk geweld

Hans en Sharon worden door de meldkamer naar een woning gestuurd. De bewoonster heeft gemeld dat haar man agressief is en vernielingen in de woning heeft aangericht. Ze zegt dat haar man nog in de woning aanwezig is. Hans en Sharon komen ter plaatse en worden binnengelaten door meldster Karin. Zij vertelt dat ze ruzie heeft met haar man Bob. Hij heeft uit woede zes borden stukgegooid in de keuken.

Is hier sprake van huiselijk geweld?

- A. Ja, want er is sprake van geweld tegen goederen in een woning.**
- B. Ja, want het incident vond plaats in huiselijke kring.**
- C. Nee, want Bob heeft geen geweld tegen Karin gebruikt.**
- D. Nee, want er is geen lichamenlijk letsel ontstaan.**

Karin vertelt dat zij uit ervaring weet dat Bob steeds kwader wordt en dan zijn boosheid op haar richt. Zij is bang dat hij haar zal slaan.

Zijn Hans en Sharon bevoegd om Bob aan te houden?

- A. Ja, op verdenking van bedreiging.**
- B. Ja, op verdenking van vernieling.**
- C. Nee, dat kan alleen na een daadwerkelijke mishandeling.**
- D. Nee, want hij wordt niet verdacht van een strafbaar feit.**

Deze twee vragen gaan over huiselijk geweld, een thema waaraan binnen de politie de laatste jaren veel aandacht is gegeven en waarvoor specifiek beleid is ontwikkeld. Geweld wordt aangemerkt als huiselijk geweld wanneer dat wordt gepleegd door iemand uit de huiselijke kring of de familiekring van het slachtoffer. Voor de eerste vraag staat het correcte antwoord dus bij letter B. Dit juiste antwoord is door 42% van de deelnemers aangekruist; bijna een kwart (23%) heeft voor antwoord A gekozen en bijna eenderde (32%) voor antwoord C.

Uit de casus blijkt dat het echtpaar ruzie heeft gekregen, dat de man uit woede zes borden kapot heeft gegooid en dat de vrouw bang is dat haar man haar zal gaan slaan. De man heeft zijn vrouw niet bedreigd en ook (nog) niet geslagen, en de vrouw heeft ook geen aangifte gedaan van vernieling. Daaruit volgt dat er geen sprake is van een strafbaar feit. Bij de tweede vraag is antwoord D. dus juist. Dit antwoord is door meer dan de helft van de deelnemers (57%) aangekruist. Van degenen die deze vraag fout hebben beantwoord, hebben de meesten aangegeven dat de man kan worden aangehouden op verdenking van vernieling (antwoord B; 21% van alle deelnemers) en een wat kleinere groep (12%) dat aanhouding alleen mogelijk is na een daadwerkelijke mishandeling (antwoord C). Uit de foutieve antwoorden op deze twee vragen blijkt dat, ondanks de aandacht voor dit thema, veel politieambtenaren niet precies weten wanneer iets onder huiselijk geweld valt én wanneer bij huiselijk geweld sprake is van een strafbaar feit. Het spreekt voor zich dat dit niet ten goede komt aan een effectieve aanpak van huiselijk geweld.

Voorbeeld 6: bewijsmiddelen

Hans en Sharon worden door de meldkamer naar een woning gestuurd. Een buurman heeft gemeld dat hij eerst glasgerinkel hoorde en daarna gestommel in het huis. Volgens hem zijn de bewoners niet thuis. Hans en Sharon komen ter plaatse. Ze zien dat de achterdeur openstaat en dat de ruit van die deur is ingeslagen. Ze horen gestommel in de woning. Hans en Sharon treffen in de slaapkamer van de woning een man aan die zij herkennen als Jopie van Ooijen, een notoire inbreker. Hij kijkt in een openstaande ladenkast. Als hij Hans en Sharon de kamer binnen ziet komen, schrikt hij en stopt hij snel iets onder zijn jas.

Mag Hans een opsporingsfouillering uitvoeren bij Jopie?

- A. Ja, als hij is staande gehouden.**
- B. Ja, hij is verdachte.**
- C. Ja, nadat hij is aangehouden.**
- D. Nee, er bestaan geen ernstige bezwaren tegen Jopie.**

Jopie wordt aangehouden. Hans en Sharon brengen Jopie over naar het bureau. In de auto begint hij spontaan te verklaren over de inbraak waarvoor hij zojuist is aangehouden.

Is zijn verklaring bruikbaar?

- A. Ja, zolang Hans en Sharon de verdachte geen vragen stellen.**
- B. Nee, de verdachte heeft de cautie nog niet gehad.**
- C. Nee, de verdachte heeft zijn raadsman nog niet gesproken.**

Deze casus gaat over het vergaren van bewijsmateriaal. De eerste vraag gaat over het uitvoeren van een fouillering nadat de hoofdagenten hebben gezien dat betrokkene snel iets onder zijn jas heeft weggestopt. Uit de casus blijkt dat betrokkene wordt verdacht van een strafbaar feit. Op grond van artikel 56, vierde lid, Sv mogen opsporingsambtenaren *een aangehouden persoon* tegen wie ernstige bezwaren bestaan, aan zijn kleding onderzoeken. Voorwaarde is dus dat betrokken eerst wordt aangehouden. Van de deelnemers heeft 61% deze vraag juist geantwoord maar bijna alle andere deelnemers (37%) hebben aangegeven dat die fouillering is toegestaan omdat betrokkene verdachte is. Door hem te fouilleren zonder hem eerst aan te houden, loopt de politie het risico dat bij de fouillering aangetroffen bewijsmateriaal niet mag worden gebruikt omdat het onrechtmatig is verkregen. Dat kan betekenen dat de strafzaak stukloopt. De tweede vraag gaat over de bruikbaarheid van de verklaring van een verdachte. Het merendeel van de deelnemers (70%) heeft het juiste antwoord A. gekozen: zolang de politieambtenaren de verdachte geen vragen stellen, kan hetgeen hij spontaan verklaart, worden gebruikt in het strafproces. Bijna alle andere deelnemers hebben antwoord B. gekozen. Zij gaan ervan uit dat de verklaring van de verdachte niet bruikbaar is zolang hij de cautie (art. 29, tweede lid, Sv) niet heeft gekregen. Deze cautie, de mededeling aan de verdachte dat hij niet tot antwoorden verplicht is, dient voorafgaand aan het verhoor van een verdachte te worden gegeven. In de gegeven casus is echter geen sprake van enige vorm van verhoor en is het geven van de cautie dus niet aan de orde. De politieambtenaren kunnen de spontane verklaring van de aangehouden verdachte dus toevoegen aan het proces-verbaal in de strafzaak waardoor de kans op veroordeling wordt vergroot. Door betrokkene eerst de cautie te geven, is de kans groot dat hij niets meer zal zeggen. Op deze wijze wordt een kans om op relatief eenvoudige wijze aan bewijsmateriaal te komen teniet gedaan.

Samenvattend

Uit al deze voorbeelden blijkt het grote belang van gedegen parate wetskennis met betrekking tot basisbevoegdheden. Politieambtenaren dienen goed te weten wanneer zij waartoe bevoegd zijn. Deugdelijke wetskennis kan ergernissen, escalatie van conflicten en eventuele procedures voorkomen. Ook kan deze bijdragen aan de weerbaarheid van politieambtenaren: zij kunnen hun werk met meer zelfvertrouwen en met gezag uitvoeren. Bovendien is goede parate wetskennis essentieel voor een succesvolle opsporing en vervolging van verdachten.

Een van de deelnemers aan de kennistest merkte na afloop daarvan op dat het bij de vragen van de kennistest gaat om zaken die eigenlijk iedere diender zou moeten weten. De Inspectie sluit zich daar volledig bij aan. De deelnemers aan de kennistest hebben gemiddeld 69% van de vragen correct beantwoord. Het is evident dat er op het punt van het niveau van de parate kennis van de politieambtenaren in de BPZ winst valt te behalen.

3.3 Borging parate kennis

Een werkgever dient ervoor te zorgen dat zijn werknemers voldoende zijn toegerust om hun werk op adequate wijze te kunnen uitvoeren. En daarbij behoort de zorg voor een voldoende kennisniveau van de medewerkers, gedurende hun gehele loopbaan. Deze verplichtingen gelden onverkort voor de nationale politie, als werkgever van meer dan 60.000 politieambtenaren. Tegelijkertijd mag ook van de individuele politieambtenaar worden verwacht dat hij zich inspant om ervoor te zorgen dat hij in staat is en blijft om zijn werk naar behoren uit te voeren. Daarbij passen ook het bijhouden van kennis en het volgen van ontwikkelingen op zijn vakgebied.

In een visiedocument dat in 2006 is vastgesteld door de Boards Opsporing en Personeel van de toenmalige leiding van de politie, de Raad van Hoofdcommissarissen, staat uitdrukkelijk dat het ontbreken van een effectieve voorziening voor structureel kennisonderhoud voor de politiemedewerkers die zich direct bezighouden met de uitvoering van de politietaak als een groot gemis werd ervaren. Deze boards noemden de profchecks als hét instrument om daarin te voorzien. In dit document wordt ook gesproken over frequente toetsing en certificering als garantie om de gewenste competenties te onderhouden.

De leiding van de politie heeft in 2008 in haar Landelijk Programma HRM het standpunt ingenomen dat medewerkers een eigen verantwoordelijkheid hebben op het punt van het vakbekwaam blijven. De nationale politie, zoals die sinds 1 januari 2013 bestaat, hanteert als uitgangspunt dat de medewerkers primair zelf verantwoordelijk zijn voor het op peil houden van hun kennis, en dat de leidinggevenden hun medewerkers daarbij stimuleren en faciliteren. Binnen het raamwerk van een Strategische HRM-agenda werkt de nationale politie aan beleidskaders op het punt van onder meer een ontwikkel- en loopbaanbeleid en een resultaat- en ontwikkelcyclus. Implementatie daarvan zal vanaf 2015 gaan plaatsvinden. De korpsleiding benadrukte dat de nationale politie nog in ontwikkeling is en dat nog onvoldoende wordt nagegaan wat de medewerker doet om zijn kennis bij te houden. Dat zal in de toekomst gaan veranderen. Als dienders niet aan basiskwaliteitseisen voldoen, moeten er bindende resultaatafspraken komen.

In het kader van het onderzoek hebben de eenheden op verzoek van de Inspectie documenten toegezonden met betrekking tot kennisonderhoud en borging van parate kennis. Deze documenten vormen een bonte verzameling van visiedocumenten, beleidsdocumenten en memo's. Die documenten dateren vrijwel alle van een aantal jaren terug. Het gaat daarbij steeds om documenten die zijn opgesteld binnen voormalige regionale korpsen. Verschillende eenheden hebben op dit punt in het geheel geen beleid vastgesteld.

Op basis van de overgelegde documenten en de gehouden interviews stelt de Inspectie in de eerste plaats vast dat zowel de leiding van de nationale politie als de voormalige korpsen de verantwoordelijkheid voor het up-to-date houden van vak kennis primair bij de individuele politieambtenaar hebben neergelegd. Zij beschouwen hen als professionals en verbinden daaraan de verwachting dat zij zelf hun kennis op peil houden. De eenheden bieden hun medewerkers daarvoor diverse faciliteiten aan, zoals profchecks, cursussen, kennisdagen of symposia. In de praktijk moeten de politieambtenaren zelf het initiatief nemen om gebruik te maken van die faciliteiten. Van toetsing of zij dat doen, is nauwelijks sprake. Het gebruik van die faciliteiten is binnen de organisatie niet geborgd, waardoor dat een vrijblijvend karakter heeft. In het kader van dit onderzoek hebben verschillende respondenten hun zorg geuit over deze vrijblijvendheid. Periodieke toetsing van de parate kennis van basisbevoegdheden vindt niet plaats. Daardoor is het niet mogelijk – waar nodig – gericht bij te scholen.

Zoals hiervoor aangegeven, heeft de Raad van Hoofdcommissarissen in 2006 de profchecks aangeduid als uitgelezen instrument voor kennisonderhoud. Dit geeft de Inspectie aanleiding nader in te gaan op het gebruik daarvan. Bijna elke eenheid noemt de profchecks als middel waarmee de medewerkers hun kennis van basisbevoegdheden kunnen bijhouden. Tot daadwerkelijke inbedding van de profchecks is het echter nog bij nog geen enkele eenheid gekomen. Binnen verschillende eenheden (voormalige korpsen) zijn initiatieven daartoe in het verleden zelfs een stille dood gestorven, ondanks het heldere standpunt van de Raad van Hoofdcommissarissen ten aanzien van frequente toetsing en certificering. Van een massaal gebruik van de profchecks is tot nu toe ook allerminst sprake. De meeste korpsen hebben, totdat het gebruik van de profchecks per 1 januari 2012 kosteloos werd, wel licenties aangeschaft voor hun medewerkers maar het feitelijk gebruik bleef zeer beperkt. Volgens de korpsleiding hangt het beperkte gebruik van dit instrument samen met onvoldoende sturen en/of onvoldoende faciliteren. In de loop van 2014 is het gebruik van de profchecks overigens fors toegenomen, met name in de zomermaanden. De Inspectie sluit niet uit deze toename voor een deel is toe te rekenen aan de aankondiging en de uitvoering van haar onderzoek.

Al met al constateert de Inspectie binnen de eenheden een lappendeken van, vaak sterk verouderde, visie- en beleidsdocumenten en versnipperde initiatieven op het punt van kennisonderhoud en -borging. De nationale politie is nog bezig met de ontwikkeling van beleidskaders. De Raad van Hoofdcommissarissen heeft in 2006 wel vastgesteld dat frequente toetsing en certificering een garantie vormen voor onderhoud van competenties maar voor de politieambtenaren in de BPZ zijn toetsing en certificering van parate kennis van basisbevoegdheden niet ingevoerd. Parate kennis van basisbevoegdheden is binnen de politie niet geborgd.

3.4 Hoe nu verder...?

Uit dit onderzoek is gebleken dat de parate kennis van basisbevoegdheden niet is geborgd én dat het huidige niveau van die parate kennis te wensen overlaat. Deze uitkomst roept de vraag op hoe op beide aspecten vooruitgang te boeken. De deelnemers aan de kennistest hebben de Inspectie in dat verband allerlei suggesties gedaan. Voor de beantwoording van bedoelde vraag is het van belang om voorop te stellen dat het zeker niet zo is dat de politieorganisatie op het punt van het onderhoud en van de borging van die parate kennis bij nul moet beginnen. In 2006 heeft de toenmalige leiding van de politie een visienotitie over dit onderwerp vastgesteld en de PA gevraagd een stelsel van profchecks te ontwikkelen voor het gehele werkerterrein van de politie. Die profchecks zijn ontwikkeld. Daarnaast bieden de eenheden hun medewerkers tal van andere instrumenten aan die ten doel hebben hun kennis up-to-date te houden. Het gebruik van al deze middelen is echter vrijblijvend. In dit verband wijst de Inspectie er op dat het ontbreken van borging als een rode draad door haar eerdere rapporten over de politie loopt³³.

Inmiddels lopen er op eenheidsniveau wel initiatieven om de profchecks een vaste plaats in het politiewerk te geven. In een van de eenheden is daartoe in september 2014 een concreet voorstel gedaan³⁴. Belangrijke aspecten van dit voorstel zijn een intentieverklaring van de eenheidsleiding, draagvlak bij de medewerkers, terugkoppeling in het jaarlijkse functionerings- of beoordelingsgesprek, en bovenal een zorgvuldige invoering van de profchecks waarbij naast het verplichte karakter ook de aantrekkelijke kanten van de profchecks worden belicht. De Inspectie onderschrijft deze uitgangspunten. Als mogelijkheid wordt in dit voorstel ook genoemd om tijdens de IBT-dagen aandacht te besteden aan de profchecks. Deze gedachte sluit naadloos aan bij de suggesties die de Inspectie tijdens haar onderzoek heeft ontvangen. De deelnemers aan de kennistest, die over de gehele linie het belang van extra aandacht voor kennis van de basisbevoegdheden nadrukkelijk onderschreven, stelden vrijwel unaniem dat zij vooral behoefte hebben aan een vorm van groepsgewijze, klassikale bijscholing. Instrumenten die zij individueel en al dan niet in eigen tijd moeten gebruiken, spreken hen duidelijk minder aan. Zo gaven velen aan de profchecks wel te kennen maar die zelden of nooit te doen omdat zij het onder werktijd te druk hebben en er daarbuiten niet aan toe komen. Het lijkt ook minder bij de cultuur van dienders te passen om individueel met een dergelijke vorm van e-learning aan de slag te gaan. Een evaluatie uit 2012 door de PA van de profchecks wijst daar ook op. Veel deelnemers aan de kennistest gaven juist aan graag gezamenlijk casuïstiek en wetskennis te bespreken en de IBT-dagen als meest aangewezen moment voor theoretische bijscholing te zien. De Inspectie is van mening dat de leiding van de nationale politie deze suggesties serieus dient te nemen, zij zijn immers afkomstig van de eigen professionals die de primaire politietaken uitvoeren. De IBT-dagen zouden op deze wijze ook een oplossing kunnen betekenen voor het door de Directeur Operatiën als lastig omschreven 'ontvangen van informatie door de diender'. Hoe dan ook is het zaak dat op landelijk niveau wordt geborgd dat politieambtenaren in de BPZ hun vakkennis bijhouden. Voor veel professionals in andere beroepsgroepen geldt een systeem van permanente educatie. Zo dienen verpleegkundigen, accountants en notarissen binnen een vastgestelde

³³ Voorbeelden daarvan zijn de Inspectie-rapporten Kiezen en delen (OvD-politie) van november 2007, Diversiteit bij de politie van maart 2009, Informatiegestuurde politie van september 2009, Risicovolle aanhoudingen van september 2012 en Betrouwbaarheid van een aantal belangrijke cijfers van de politie van december 2013.

³⁴ Het betreft hier de eenheid Noord Nederland.

termijn een vooraf bepaald aantal opleidingspunten te behalen om tot hun beroepsgroep te blijven behoren. Op die manier is gewaarborgd dat hun kennis up-to-date is. Een vergelijkbare systematiek zou voor de politie kunnen worden gehanteerd.

Ten slotte vraagt de Inspectie aandacht voor periodieke toetsing van de kennis van de basisbevoegdheden. De meeste politieambtenaren beginnen hun loopbaan, na afronding van de basispolitieopleiding, in de BPZ. En velen van hen blijven jarenlang werkzaam in de BPZ. Voor de uitoefening van hun functie beschikken zij over tal van bevoegdheden. De kennis van een deel van die bevoegdheden, namelijk de bevoegdheden die zijn gericht op het gebruik van geweld, is geborgd door middel van de Regeling toetsing geweldsbeheersing politie (RTGP) en de verplichte IBT-dagen. Iedere politieambtenaar die is uitgerust met een geweldsmiddel dient jaarlijks voor een kennistoets te slagen.

Hulpofficieren van justitie en buitengewoon opsporingsambtenaren (BOA's) dienen periodiek examens te doen om hun functie te kunnen blijven uitoefenen. Voor hulpofficieren geldt die verplichting eens in de drie jaar, voor BOA's eens in de vijf jaar. Bij die examens wordt hun juridische kennis getoetst.

Voor politieambtenaren in de BPZ ontbreekt een vergelijkbare verplichting ten aanzien van hun kennis van bevoegdheden die niet op het gebruik van geweld zijn gericht. Nadat zij de basisopleiding hebben afgerond, wordt op geen enkel moment getoetst of hun kennis nog wel up-to-date is. De uitkomsten van dit onderzoek tonen aan dat het dringend is gewenst ook de kennis van die basisbevoegdheden periodiek te toetsen. De resultaten van een periodieke toets maken inzichtelijk hoe het staat met de parate kennis van betrokkene en op welke aspecten eventueel bijscholing nodig is. Daarmee vormt zo'n toets het sluitstuk van een goed geborgd systeem van kennisonderhoud. Veel deelnemers aan de test hebben er overigens ook hun verbazing over uitgesproken dat hun kennis, in tegenstelling tot die van HOV's en BOA's, na de afronding van hun opleiding nooit meer wordt getoetst.

Periodieke toetsing van de kennis van basisbevoegdheden kan worden geregeld op een manier die is te vergelijken met de wijze waarop dat is gedaan voor de kennis op het gebied van geweldsbeheersing en voor de functie van hulpofficier van justitie, via een ministeriële regeling. De Inspectie realiseert zich dat daarmee, gezien de consequenties van een en ander, enige tijd is gemoeid. Als opmaat daarnaar kan in een eerdere fase daadwerkelijke implementatie van de profchecks of van een vergelijkbaar instrument een belangrijke stap voorwaarts betekenen.

Uiteindelijk zal een betere kennis van basisbevoegdheden belangrijke winst opleveren: voor de burger die te maken krijgt met politieambtenaren die hun vak verstaan en de juiste beslissingen nemen, voor de individuele politieambtenaar die zelfverzekerder en daardoor veiliger kan optreden, en voor de samenleving als geheel die dan over een slagvaardigere politieorganisatie en een doelmatiger rechtssysteem beschikt.

4

Conclusie en aanbevelingen

4.1 Conclusie

- Er is duidelijk winst te boeken ten aanzien van het niveau van de parate kennis van politieambtenaren in de BPZ op het punt van hun basisbevoegdheden.
- Borging van die parate kennis in en door de organisatie ontbreekt: het gebruik van de diverse instrumenten die worden aangereikt om kennis up-to-date te houden is vrijblijvend en de parate kennis van de individuele politieambtenaren wordt niet periodiek getoetst.

4.2 Aanbevelingen

De Inspectie doet de korpschef de volgende aanbevelingen:

- *Zorg voor een (bij)scholingsstelsel dat*
 - rekening houdt met de behoeften van de individuele politieambtenaren in de BPZ;
 - recht doet aan de noodzaak een hoger kennisniveau te bereiken.
- *Organiseer de borging van dat stelsel.*

De Inspectie doet de minister van Veiligheid en Justitie de volgende aanbeveling:

- *Bezie nadrukkelijk de wenselijkheid van een formele regeling voor periodieke toetsing van politieambtenaren in de BPZ op hun kennis van basisbevoegdheden, analoog aan het stelsel voor hulpofficieren van justitie en buitengewoon opsporingsambtenaren.*

Bijlage

Vragen kennistest³⁵

Overlast jeugd

De hoofdagenten Hans en Sharon worden door de meldkamer naar een winkelcentrum gestuurd. Daar zou een groepje jongens rondhangen dat voor overlast zorgt. Ter plekke worden vaak kleine vernielingen gepleegd en Hans en Sharon vermoeden dat deze jongens daarbij betrokken zouden kunnen zijn.

Ze komen ter plaatse en Hans vordert inzage in het ID-bewijs van de jongens.

1. **Wie zijn verplicht op vordering hun ID-bewijs te tonen? (8 Pw, 2 WID)**
 - A. Alleen de jongens van 12 jaar of ouder.
 - B. Alleen de jongens van 14 jaar of ouder.
 - C. Alleen de jongens van 16 jaar of ouder.
 - D. Alle jongens van de groep.

Een van de jongens zegt dat hij 15 is en geen ID-bewijs bij zich heeft. Hans houdt hem staande ter zake 447e Sr en wil hem fouilleren ter vaststelling van zijn identiteit.

2. **Is Hans bevoegd om een identiteitsfouillering uit te voeren? (55b Sv)**
 - A. Ja, dit mag want de jongen is staande gehouden.
 - B. Nee, dat mag alleen op bevel van de hulpofficier van justitie (HOvJ).
 - C. Nee, dat mag pas als de jongen is aangehouden.
 - D. Nee, dat mag pas na aankomst op het bureau.

³⁵ In de versie die is gebruikt voor de kennistest zijn de relevante wetsartikelen niet vermeld in de vragen.

Sharon zegt dat Hans achter de dienstauto moet gaan staan om de foullering uit het zicht van het publiek uit te voeren.

3. Heeft Sharon gelijk? (55b Sv)

- A. Ja, Sharon heeft gelijk.
- B. Nee, Sharon heeft geen gelijk.

Een van de andere jongens roept een belediging naar Sharon. Sharon pakt hem bij de arm en zegt dat hij is aangehouden. De jongen rukt zich met geweld los, rent weg en roept tegen zijn vrienden: "Ik laat me niet pakken door dat wijf, hou haar tegen!"

4. Welke twee strafbare feiten pleegt de jongen?

- A. Bedreiging (285 Sr) en Belemmering (184 Sr).
- B. Belemmering (184 Sr) en Wederspanning (180 Sr).
- C. Opruiing (131 Sr) en Belemmering (184 Sr).
- D. Wederspanning (180 Sr) en Opruiing (131 Sr).

De andere jongens belemmeren Hans en Sharon niet, maar de jongen weet toch te ontkomen. Hans en Sharon gaan naar hem op zoek en zien hem een café binnengaan.

5. Zijn Hans en Sharon bevoegd het café ter aanhouding te betreden? (53 en 55 Sv)

- A. Ja, met een machtiging tot binnentreden.
- B. Ja, want er is sprake van een misdrijf.
- C. Nee, want een café is een besloten plaats.
- D. Nee, want er is geen sprake van een VH-feit.

Aanrijding

Hans en Sharon gaan op verzoek van de meldkamer naar een straat waar een aanrijding heeft plaatsgevonden tussen twee fietsers. De ene fietser is gewond geraakt, de andere fietser is doorgereden zonder zijn identiteit kenbaar te maken.

Hans en Sharon komen ter plaatse. Tegelijkertijd arriveert ook de ambulance. De gewonde fietser heeft een bloedende knie en zijn broek is gescheurd. Hij vertelt dat hij werd aangereden door een andere fietser die ineens hard uit een zijstraat kwam. De andere fietser raakte hem, zag hem vallen, riep "He, klootzak!! Kun je niet uit je doppen kijken?!" en fietste toen hard weg.

6. Aan welk misdrijf heeft de doorgereden fietser zich schuldig gemaakt?

- A. Geen, want er is geen motorrijtuig bij betrokken.
- B. Nalaten hulpverlening, 450 Sr.
- C. Verlaten Plaats Ongeval, 7 WVV.
- D. Zwaar lichamelijk letsel door schuld, 6 WVV.

Sharon zegt dat de doorgereden fietser zich ook door wat hij riep ("He, klootzak!! Kun je niet uit je doppen kijken?!") schuldig heeft gemaakt aan een strafbaar feit.

7. Maakt de fietser zich ook door wat hij riep schuldig aan een strafbaar feit?

(262 Sr, 266 Sr)

- A. Ja, dit is een belediging.
- B. Ja, dit is laster.
- C. Nee, dit is geen strafbaar feit.

Een man die zegt de buurman van de gewonde fietser te zijn, verklaart dat de verdachte elke dag op het zelfde tijdstip langsrijdt. De volgende dag wachten Hans en Sharon de verdachte op en ze zien een fietser rijden die aan het signalement van de doorgereden fietser voldoet.

8. Welke bevoegdheid hebben Hans en Sharon? (52 Sv)

- A. Zij hebben geen bevoegdheid om de fietser aan of staande te houden.
- B. Zij mogen de verdachte aanhouden.
- C. Zij mogen de verdachte staande houden.

Hans wil de fiets van de verdachte in beslag nemen voor een eventuele reconstructie.

9. Zijn de collega's bevoegd om de fiets in beslag te nemen? (94 en 95 Sv)

- A. Ja, de agenten zijn te allen tijde bevoegd tot inbeslagneming.
- B. Ja, de fiets kan dienen tot waarheidsvinding.
- C. Nee, want de fiets is niet vatbaar voor inbeslagneming.
- D. Nee, want VPO is geen VH-feit.

Sharon zegt: "Ook zonder dat de fiets in beslag is genomen, kan deze buiten heterdaad voor reconstructie worden overgebracht naar het bureau".

10. Heeft Sharon gelijk?

- A. Ja, Sharon heeft gelijk.
- B. Nee, Sharon heeft geen gelijk.

Inbraak

Hans en Sharon worden door de meldkamer naar een woning gestuurd. Een buurman heeft gemeld dat hij eerst glasgerinkel hoorde en daarna gestommel in het huis. Volgens hem zijn de bewoners niet thuis.

Hans en Sharon komen ter plaatse. Ze zien dat de achterdeur openstaat en dat de ruit van die deur is ingeslagen. Ze horen gestommel in de woning.

11. Op grond van welke bepaling mogen Hans en Sharon de woning betreden?

- A. 7 lid 2 Politiewet.
- B. 94-96 Sv.
- C. 310-311 Sr.

12. Hebben Hans en Sharon een machtiging nodig om de woning te mogen betreden?

(2 lid 3 Awbi)

- A. Ja.
- B. Nee.

Hans en Sharon treffen in de slaapkamer van de woning een man aan die zij herkennen als Jopie van Ooijen, een notoire inbreker. Hij kijkt in een openstaande ladenkast. Als hij Hans en Sharon de kamer binnen ziet komen, schrikt hij en stopt hij snel iets onder zijn jas.

13. Mag Hans een opsporingsfouillering uitvoeren bij Jopie? (56 lid 4 Sv)

- A. Ja, als hij is staande gehouden.
- B. Ja, hij is verdachte.
- C. Ja, nadat hij is aangehouden.
- D. Nee, er bestaan geen ernstige bezwaren tegen Jopie.

Jopie wordt aangehouden en Hans voert een opsporingsfouillering uit. Hans treft in de broekzak van Jopie een sleutelbos met daaraan ook een afstandsbediening voor de centrale deurvergrendeling van een auto. Als Hans het knopje indrukt, reageert een auto die voor de deur van de woning staat geparkeerd.

14. Mag de auto doorzocht worden? (96b Sv)

- A. Ja, met toestemming van de HOvJ.
- B. Ja, want er is sprake van heterdaad.
- C. Nee, je weet niet of Jopie de auto heeft gebruikt.
- D. Nee, Jopie wordt niet verdacht van een VH-feit.

Hans en Sharon brengen Jopie over naar het bureau. In de auto begint hij spontaan te verklaren over de inbraak waarvoor hij zojuist is aangehouden.

15. Is zijn verklaring bruikbaar? (29 lid 2 Sv)

- A. Ja, zolang Hans en Sharon de verdachte geen vragen stellen.
- B. Nee, de verdachte heeft de cautie nog niet gehad.
- C. Nee, de verdachte heeft zijn raadsman nog niet gesproken.

Dealer

Hans en Sharon hebben nachtdienst en surveilleren in de binnenstad. Ze worden aangesproken door een jongeman die het volgende verklaart: “Ik liep gisteravond rond 22.00 uur van de bushalte naar huis en ik werd aangesproken door een collega van u. Hij wilde mijn ID-bewijs zien. Toen ik vroeg waarom, zei de agent: “Ik wil gewoon weten wie je bent”. Ik gaf hem mijn identiteitsbewijs, maar moest ik dat? Er was niets aan de hand.”

16. Was de jongeman verplicht zijn ID-bewijs te tonen? (8 Pw en 2 WID)

- A. Ja, hij liep op straat en was dus verplicht zijn ID-bewijs te tonen.
- B. Nee, hij was niet verplicht zijn ID-bewijs te tonen.

Achter het station, een bekende dealplek, zien Hans en Sharon Benny Rooks staan. Benny staat bekend als cocaïnedealer en hij is in gesprek met een bekende gebruiker. Even later zien zij de twee iets uitwisselen. Als de twee de agenten zien, lopen ze van elkaar weg. Sharon spreekt Benny aan. Omdat Sharon vermoedt dat hij drugs bij zich heeft, vordert zij de uitlevering daarvan.

17. Is Sharon bevoegd om van Benny de uitlevering van drugs te vorderen? (9 lid 3 Ow)

- A. Ja, zij mag ook van de verdachte uitlevering vorderen.
- B. Nee, de uitleveringsvordering mag niet aan een verdachte worden gericht.
- C. Nee, want hij is nog niet aangehouden.

18. Als Benny opzettelijk niet voldoet aan de vordering, is hij dan strafbaar? (184 Sr)

- A. Ja.
- B. Nee.

Benny zegt dat hij geen drugs bij zich heeft. Hans fouilleert hem en doorzoekt de broekzakken van Benny.

19. Is Hans bevoegd om Benny aan de kleding te onderzoeken? (9 lid 2 Ow)

- A. Ja, want hij wordt verdacht van een misdrijf van de Opiumwet.
- B. Ja, want hij wordt verdacht van een overtreding van de Opiumwet.
- C. Nee, want er bestaan geen ernstige bezwaren tegen hem.
- D. Nee, want hij is nog niet aangehouden.

Hans treft in de broekzakken van Benny drie bolletjes cocaïne aan. Hierop houdt Hans Benny aan en brengt hij hem over naar het bureau. Daar aangekomen wil Hans Benny aan het lichaam onderzoeken.

20. Is Hans hiertoe bevoegd? (56 lid 1 Sv)

- A. Ja, hij is opsporingsambtenaar en bevoegd op grond van de Opiumwet.
- B. Ja, maar alleen als de (H)OvJ dit heeft bepaald.
- C. Nee, dat mag alleen door de (H)OvJ worden gedaan.
- D. Nee, dat mag alleen door een arts worden gedaan.

Huiselijk geweld

Hans en Sharon worden door de meldkamer naar een woning gestuurd. De bewoonster heeft gemeld dat haar man agressief is en vernielingen in de woning heeft aangericht. Ze zegt dat haar man nog in de woning aanwezig is.

Hans en Sharon komen ter plaatse en worden binnengelaten door meldster Karin. Zij vertelt dat ze ruzie heeft met haar man Bob. Hij heeft uit woede zes borden stukgegooid in de keuken.

21. Is hier sprake van huiselijk geweld? (Aanwijzing huiselijk geweld en eengerelateerd geweld)

- A. Ja, want er is sprake van geweld tegen goederen in een woning.
- B. Ja, want het incident vond plaats in huiselijke kring.
- C. Nee, want Bob heeft geen geweld tegen Karin gebruikt.
- D. Nee, want er is geen lichamelijk letsel ontstaan.

Karin vertelt dat zij uit ervaring weet dat Bob steeds kwader wordt en dan zijn boosheid op haar richt. Zij is bang dat hij haar zal slaan.

22. Zijn Hans en Sharon bevoegd om Bob aan te houden? (53 Sv, 316/353 Sr)

- A. Ja, op verdenking van bedreiging.
- B. Ja, op verdenking van vernieling.
- C. Nee, dat kan alleen na een daadwerkelijke mishandeling.
- D. Nee, want hij wordt niet verdacht van een strafbaar feit.

De HOvJ komt op verzoek van Hans en Sharon ter plaatse en legt Bob een tijdelijk huisverbod op. De HOvJ zegt dat Bob de woning moet verlaten en zijn huissleutels af moet geven. Bob verlaat de woning, maar weigert zijn huissleutels af te geven.

23. Is Bob verplicht zijn huissleutels af te geven? (4 Wet tijdelijk huisverbod)

- A. Ja, Bob moet voldoen aan de vordering tot afgifte van de sleutels.
- B. Nee, de HOvJ is niet bevoegd de afgifte van de sleutels te vorderen.

Karin neemt Hans even apart en verklaart het volgende “Die rode Golf daar is van Bob. In het handschoenvakje ligt een blauw doosje en daar zit een pistool in.”

24. Is Hans bevoegd om de auto te doorzoeken om te kijken of er inderdaad een pistool in het handschoenvakje ligt? (51 WWM)

- A. Ja.
- B. Nee.

In de auto wordt op de aangewezen plaats een plastic replica van een Walther P5 aangetroffen.

25. Is het speelgoedpistool vatbaar voor inbeslagneming? (52 WWM)

- A. Ja, nabootsingen vallen onder de WWM.
- B. Nee, speelgoedwapens zijn uitgezonderd.

Verkeerscontrole

Hans en Sharon werken met meerdere collega's aan een grote verkeerscontrole. Hans controleert het rijbewijs van een bestuurder. Het rijbewijs is bijna onleesbaar. De bestuurder verklaart dat het rijbewijs in de was heeft gezeten.

26. Is dit strafbaar? (107 lid 2 WWM)

- A. Ja, het rijbewijs moet leesbaar zijn.
- B. Nee, zolang het maar geldig is.

Hans is met de bestuurder in gesprek over een eventuele bekeuring. Een vrouw die op de achterbank zit, snauwt Hans toe dat dit belachelijk is. Hans vordert de inzage van een identiteitsbewijs van de vrouw.

27. Moet de vrouw aan de vordering van Hans voldoen? (8 Pw)

- A. Ja, het vaststellen van de identiteit is noodzakelijk voor de uitvoering van de politietaak.
- B. Ja, van de inzittenden van een voertuig waarmee een overtreding is begaan, mag je de inzage van een ID-bewijs vorderen.
- C. Nee, het is niet noodzakelijk haar identiteit vast te stellen.
- D. Nee, want het gaat hier om een Muldergedraging.

Sharon wil een bestuurder laten blazen. De man weigert op vordering van Sharon mee te werken aan het voorlopig onderzoek uitgedemde lucht. Hij verklaart dat hij geen druppel heeft gedronken. Sharon ruikt geen alcoholgeur bij de man.

28. Is de man strafbaar als hij weigert te blazen?

- A. Ja, voor 8 WVV.
- B. Ja, voor 160 lid 5 WVV.
- C. Ja, voor 184 Sr.
- D. Nee, er is geen verdenking van een strafbaar feit.

Hans spreekt een vrouw aan die in een aanhangwagen achter haar personenauto allerlei losse spullen vervoert. Meerdere planken zijn verschoven en dreigen van de aanhangwagen te vallen. Hans zegt tegen de vrouw dat zij de spullen moet vastbinden.

29. Moet de vrouw hieraan voldoen?

- A. Ja, op grond van 160 lid 7 WVV.
- B. Ja, op grond van 184 Sr.
- C. Nee, die bevoegdheid heeft een agent niet.

Sharon controleert de bestuurder van een E-bike (elektrische fiets). Bij navraag blijkt hij een OBM te hebben.

30. Mag hij de E-bike wel besturen? (1 onder c WVV, 9 lid 1 WVV)

- A. Ja, een E-bike is uitgezonderd.
- B. Nee, dit is een motorrijtuig.

Aanhouding

Hans en Sharon gaan naar een woning om een verdachte aan te houden van wie de OvJ de aanhouding heeft bevolen. Ze bellen aan, maar er wordt niet opengedaan. De buurman komt naar buiten en zegt dat hij de bewoner 5 minuten geleden nog voor het raam zag staan en dat hij hem niet heeft zien vertrekken.

31. Zijn Hans en Sharon bevoegd zich toegang te verschaffen tot de woning? (54 Sv, Awbi)

- A. Ja, met een machtiging Awbi.
- B. Ja, ter aanhouding mogen zij elke plaats betreden.
- C. Nee, hiervoor hebben zij een machtiging doorzoeken ter aanhouding nodig.

De collega's treffen de verdachte niet aan op de benedenverdieping en de bovenverdieping. Vanaf de bovenverdieping is via een luik en een uitschuifladder (vlizotrap) een zolder te bereiken.

32. Zijn Hans en Sharon bevoegd om het luik te openen en via de vlizotrap naar de zolder te gaan? (9 Awbi)

- A. Ja.
- B. Nee.

Ook op zolder treffen Hans en Sharon de verdachte niet aan, maar zij vermoeden dat hij wel in de woning is. Sharon denkt dat de verdachte zich schuilhoudt in een grote kledingkast in een slaapkamer op de bovenverdieping.

33. Mag Sharon de kledingkast openen? (110 Sv)

- A. Ja, ter aanhouding is dit toegestaan.
- B. Nee, dat valt onder doorzoeken.

Hans ziet naast de kast een grote sporttas staan die sterk naar hennep ruikt.

34. Mag Hans de tas openen om te kijken wat er in zit? (9 lid 3 Ow)

- A. Ja, dat is toegestaan op grond van de Opiumwet.
- B. Ja, dat mag na inbeslagneming.
- C. Nee, dat is doorzoeken.
- D. Nee, dat wordt niet gedekt door de machtiging Awbi.

De buurman staat in de tuin van de woning. Hij roept Hans en Sharon en zegt dat de verdachte zich heeft verstopt in een schuurtje twee tuinen verderop.

35. Mogen Hans en Sharon de vrijstaande schuur betreden ter aanhouding? (54-55 Sv)

- A. Ja, ter aanhouding mogen zij elke plaats betreden.
- B. Nee, hiervoor is een nieuwe machtiging nodig.

Mishandeling

Hans en Sharon worden tijdens de surveillance aangesproken door een vrouw die het volgende verklaart: “Eergisteren sneed een roodharige vrouw op een fiets mij af. Toen ik er iets van zei, stapte ze van haar fiets af en sloeg en krabde ze mij in mijn gezicht. Kijk maar, de verwondingen zijn nog zichtbaar. Ik heb een afspraak gemaakt om aangifte te doen, maar ik zag de vrouw net in de HEMA lopen. Zij draagt een groene blouse met korte mouwen en een bruine broek van jeansstof.”

36. Waarvan wordt de roodharige vrouw verdacht?

- A. Eenvoudige mishandeling, 300 Sr.
- B. Gevaar of hinder door gedraging, 5 WVV.
- C. Zware mishandeling, 302 Sr.

Als Hans en Sharon bij de HEMA aankomen, zien zij een roodharige vrouw die aan het signalement voldoet naar buiten komen en op een fiets stappen.

37. Zijn Hans en Sharon bevoegd de roodharige vrouw aan te houden?

- A. Ja, er is verdenking van een feit 67 lid 1 Sv.
- B. Nee, het is geen heterdaad.
- C. Nee, want er is geen aangifte gedaan.

Hans en Sharon gaan naar de HEMA en houden de roodharige vrouw aan. De vrouw heeft een grote tas bij zich, zo te zien met boodschappen. Sharon wil de tas in beslag nemen, maar Hans zegt dat dat niet mag.

38. Wie heeft gelijk over de inbeslagname? (94 Sv)

- A. Hans heeft gelijk, de tas is niet vatbaar en mag niet in beslag genomen worden.
- B. Sharon heeft gelijk, de aangehouden verdachte voert de tas met zich mee en deze mag dus in beslag genomen worden.

De vrouw gaat compleet uit haar dak en loopt scheldend en tierend mee naar de dienstauto die in de winkelstraat geparkeerd staat. Hans wil dat Sharon voorafgaand aan het vervoer een veiligheidsfouillering doet bij de verdachte.

39. Is het toegestaan deze verdachte te onderwerpen aan een veiligheidsfouillering?
(7 lid 4 Pw)³⁶

- A. Ja, dat is toegestaan bij elke verdachte van een VH-feit.
- B. Ja, dat is toegestaan bij vervoer van een persoon.
- C. Nee, dat mag niet in het openbaar.

Na voorgeleiding moet de identiteit van de verdachte worden vastgesteld.

40. Hoe moet dit bij deze verdachte gedaan worden? (27a, 55c Sv)

- A. Stellen van ID-vragen.
- B. Stellen van ID-vragen en onderzoek ID-bewijs.
- C. Stellen van ID-vragen, onderzoek ID-bewijs en maken van foto's.
- D. Stellen van ID-vragen, onderzoek ID-bewijs, maken van foto's, nemen van vingerafdrukken.

³⁶ Bij deze vraag ontbreekt het correcte antwoord (zie art. 7, derde lid, Politiewet 2012). In verband daarmee is deze vraag niet meegeteld in dit onderzoek.

Bijlage

Antwoordformulier

kennistest³⁷

³⁷ In enkele IBT-centra waren geen of onvoldoende computers beschikbaar voor het digitaal afnemen van de kennistest. In verband daarmee – en in enkele gevallen vanwege problemen bij het inloggen – hebben in totaal 25 deelnemers aan de kennistest deze op papier gemaakt. De op de antwoordformulieren aangekruiste antwoorden zijn later handmatig ingevoerd in het digitale systeem.

Antwoordformulier Test Parate kennis Inspectie Veiligheid en Justitie					
Nummer			Datum		
Locatie			Tijd		
Instructie					
Vul het antwoord in door het hokje bij het gekozen antwoord in te kleuren. Als u een antwoord wilt corrigeren, moet u het verkeerde antwoord duidelijk doorstrepen (kruis) en het nieuwe antwoord dat u wilt kiezen inkleuren.					
Antwoorden		Score	Antwoorden		Score
1	☐ A ☐ B ☐ C ☐ D		21	☐ A ☐ B ☐ C ☐ D	
2	☐ A ☐ B ☐ C ☐ D		22	☐ A ☐ B ☐ C ☐ D	
3	☐ A ☐ B		23	☐ A ☐ B	
4	☐ A ☐ B ☐ C ☐ D		24	☐ A ☐ B	
5	☐ A ☐ B ☐ C ☐ D		25	☐ A ☐ B	
6	☐ A ☐ B ☐ C ☐ D		26	☐ A ☐ B	
7	☐ A ☐ B ☐ C		27	☐ A ☐ B ☐ C ☐ D	
8	☐ A ☐ B ☐ C		28	☐ A ☐ B ☐ C ☐ D	
9	☐ A ☐ B ☐ C ☐ D		29	☐ A ☐ B ☐ C	
10	☐ A ☐ B		30	☐ A ☐ B	
11	☐ A ☐ B ☐ C		31	☐ A ☐ B ☐ C	
12	☐ A ☐ B		32	☐ A ☐ B	
13	☐ A ☐ B ☐ C ☐ D		33	☐ A ☐ B	
14	☐ A ☐ B ☐ C ☐ D		34	☐ A ☐ B ☐ C ☐ D	
15	☐ A ☐ B ☐ C		35	☐ A ☐ B	
16	☐ A ☐ B		36	☐ A ☐ B ☐ C	
17	☐ A ☐ B ☐ C		37	☐ A ☐ B ☐ C	
18	☐ A ☐ B		38	☐ A ☐ B	
19	☐ A ☐ B ☐ C ☐ D		39	☐ A ☐ B ☐ C	
20	☐ A ☐ B ☐ C ☐ D		40	☐ A ☐ B ☐ C ☐ D	

Bijlage

Test parate kennis

bevoegdheden - testmatrijs

Politiewet 2012 - 15%

3	Taak politie	
7 lid 1	Bevoegdheid gebruik geweld	
7 lid 2	Toegang tot elke plaats – hulpverlening	Inbraak
7 lid 4	Veiligheidsfouillering	Mishandeling
8	Inzage vorderen ID	Overlast jeugd, dealer, verkeerscontrole

Wetboek van strafrecht - 15%

45	Poging	
47	Daderschap	
48	Medeplichtigheid	
81	Geweld	
82	Zwaar lichamelijk letsel	
131	Opruiing	Overlast jeugd
138	Huisvredebreuk	
179	Ambtswang	
180	Wederspanning	Overlast jeugd
184	Niet voldoen aan ambtelijk bevel	Overlast jeugd, dealer, verkeerscontrole
239	Schending eerbaarheid	
261	Smaad	Aanrijding
266	Eenvoudige belediging	Aanrijding
284	Dwang	
285	Bedreiging	Overlast jeugd
287	Doodslag	
289	Moord	
300	Eenvoudige mishandeling	Mishandeling
301	Eenvoudige mishandeling met voorbedachten rade	
302	Zware mishandeling	Mishandeling
303	Zware mishandeling met voorbedachten rade	
307	Dood door schuld	
308	Zwaar lichamelijk letsel door schuld	

310	Diefstal	
311	Diefstal gekwalificeerd lid 1 sub 3, 4 en 5	
316/353	Relatief klachtmisdrijf	Huiselijk geweld
317	Afpersing	
326	Oplichting	
350	Vernieling	
424	Straatschenderij/baldadigheid	
426	In dronkenschap orde verstoren	
427	Verkeer in gevaar brengen	
431	Geluidsoverlast	
435 4°	Opgeven valse identiteitsgegevens	
447e	Niet voldoen aan vordering ID	
450	Nalaten hulpverlening	Aanrijding
453	Openbare dronkenschap	
461	Verboden toegang, verboden plaatsen	

Wetboek van strafvordering – 40%

27 lid 1	Verdachte	
27a	Vaststelling identiteit verdachte	Mishandeling
29	Cautie	Inbraak
52	Staande houden	Aanrijding
53	Aanhouden op heterdaad	Overlast jeugd, huiselijk geweld
54	Aanhouden buiten heterdaad	Aanhouding
55	Plaatsen betreden ter aanhouding	Overlast jeugd, aanhouding
55b	ID-fouillering	Overlast jeugd
55c	Vaststellen ID aangehouden verdachte	Mishandeling
56	Onderzoek aan lichaam en kleding	Inbraak, Dealer
67	Gevallen voorlopige hechtenis	Mishandeling
94	Vatbaarheid voorwerpen	Aanrijding, inbraak, mishandeling
94a	Conservatoir beslag	
95	Inbeslagneming bij staandehouding, aanhouding en onderzoek kleding	Aanrijding
96	Inbeslagneming door opsporingsambtenaar	Inbraak
96a	Bevel uitlevering	
96b	Doorzoeken vervoermiddel	Inbraak
96c	Doorzoeken plaatsen (H)OvJ	
97	Doorzoeken woning (H)OvJ – spoed	
99	Inbeslagneming in woning	
110	Doorzoeken RC	Aanhouding
128	Begrip heterdaad	

Aanwijzing huiselijk geweld en eergerelateerd geweld

	Aanwijzing huiselijk geweld en eergerelateerd geweld	Huiselijk geweld

Algemene wet op het binnentreden

1	Legitimatie, doel mededeling en toestemming	Inbraak
2	Machtiging	Inbraak
9	Toegang verschaffen	Aanhouding

Bijzondere wetten – 30%

Wegenverkeerswet

1	Algemene bepalingen	Verkeerscontrole
5	Gevaar - hinder door gedraging	Mishandeling
6	Dood - zwaar lichamelijk letsel door schuld	Aanrijding
7	Verlaten plaats ongeval	Aanrijding
8	Rijden onder invloed	Verkeerscontrole
9	Rijden tijdens OBM	Verkeerscontrole
12	Opvolgen aanwijzingen	
107 lid 2	Rijbewijs	Verkeerscontrole
160 lid 1	Stopbevoegdheid/inzagebevoegdheid documenten	
160 lid 4	Voertuig naar plaats van onderzoek voeren	Aanrijding
160 lid 5	Voorlopig onderzoek uitgeademde lucht	Verkeerscontrole
160 lid 7	Opvolgen bevelen	Verkeerscontrole

Wet wapens en munitie

49	Doorzoeken ter inbeslagneming	
50	Openen verpakking – bagage	
51	Doorzoeken vervoermiddel	Huiselijk geweld
52	Inbeslagneming – onderzoek kleding	Huiselijk geweld

Opiumwet

2	Strafbare handelingen harddrugs	
9 lid 1	Toegang tot vervoermiddelen – plaatsen	
9 lid 2	Onderzoek kleding	Dealer
9 lid 3	Inbeslagneming	Dealer, aanhouding
13	Misdrijven/overtredingen	

Wet tijdelijk huisverbod

4	Ontnemen sleutel	Huiselijk geweld

Wet op de identificatieplicht

1	Aanwijzing van documenten	
2	Toonplicht	Overlast jeugd

IV

Bijlage

Resultaten kennistest per vraag

Bijlage IV.a

Vraag		aantal	%	vraag		aantal	%	vraag		aantal	%
1	A	81	22	14	A	82	23	28	A	88	24
	B*	240	66		B*	284	79		B*	196	54
	C	17	5		C	15	4		C	48	13
	D	23	6		D	0	0		D	29	8
2	A*	294	81	15	A*	252	70	29	A*	323	88
	B	10	3		B	101	28		B	18	5
	C	52	14		C	8	2		C	20	6
	D	5	1	16	A	64	18	30	A*	253	70
3	A*	195	54		B*	298	82		B	107	30
	B	166	46	17	A*	295	82	31	A*	292	81
4	A	2	1		B	24	7		B	8	2
	B	33	9		C	42	12		C	61	17
	C	23	6	18	A*	256	71	32	A*	347	96
	D*	303	84		B	105	29		B	13	4
5	A	9	2	19	A*	229	63	33	A	227	63
	B*	327	91		B	110	30		B*	133	37
	C	2	1		C	5	1	34	A	131	36
	D	23	6		D	17	5		B*	31	9

Vraag		aantal	%	vraag		aantal	%	vraag		aantal	%
6	A	12	3	20	A	22	6		C	141	39
	B	35	10		B*	253	70		D	58	16
	C*	309	86		C	40	11	35	A*	315	87
	D	5	1		D	46	13		B	40	13
7	A*	107	30	21	A	84	23	36	A*	358	99
	B	1	0		B*	150	42		B	1	0
	C	253	70		C	117	32		C	2	1
8	A	18	5		D	10	3	37	A*	80	22
	B	34	9	22	A	33	9		B	274	76
	C*	309	86		B	76	21		C	7	2
9	A	14	4		C	45	12	38	A*	306	84
	B*	276	76		D*	207	57		B	55	16
	C	33	9	23	A*	226	63	39	x	x	x
	D	38	11		B	134	37	40	A	1	0
10	A*	97	27	24	A*	325	90		B	102	28
	B	264	73		B	36	19		C	30	8
11	A*	294	57	25	A*	358	99		D*	228	63
	B	108	30		B	3	1				
	C	49	14	26	A*	355	98				
12	A	30	8		B	6	2				
	B*	331	92	27	A	72	20				
13	A	5	1		B	35	10				
	B	133	37		C*	224	62				
	C*	220	61		D	20	8				
	D	3	1								

* = juiste antwoord

Per vraag zijn binnen het percentage afrondingsverschillen mogelijk (bijv. vraag 1: 99%, vraag 11: 101%).

Bijlage IV.b

	testscore	# antwoord-categorieën*	95%-betrouwbaarheidsinterval**	
			ondergrens	bovengrens
01. De hoofdagenten Hans en Sharon worden door de meldkamer naar een winkelcentrum gestuurd. Daar zou een groepje jongens rondhangen dat voor overlast zorgt. Ter plekke worden vaak kleine vernielingen gepleegd en Hans en Sharon vermoeden dat deze jongens daarbij betrokken zouden kunnen zijn. Ze komen ter plaatse en Hans vordert inzage in het ID-bewijs van de jongens. Wie zijn verplicht op vordering hun ID-bewijs te tonen?	66,5%	4	61,6%	71,4%
02. Een van de jongens zegt dat hij 15 is en geen ID-bewijs bij zich heeft. Hans houdt hem staande ter zake 447e Sr en wil hem fouilleren ter vaststelling van zijn identiteit. Is Hans bevoegd om een identiteitsfouillering uit te voeren?	81,4%	4	77,4%	85,5%
03. Sharon zegt dat Hans achter de dienstauto moet gaan staan om de fouillering uit het zicht van het publiek uit te voeren. Heeft Sharon gelijk?	54,0%	2	48,9%	59,2%
04. Een van de andere jongens roept een belediging naar Sharon. Sharon pakt hem bij de arm en zegt dat hij is aangehouden. De jongen rukt zich met geweld los, rent weg en roept tegen zijn vrienden: "Ik laat me niet pakken door dat wijf, hou haar tegen!". Welke twee strafbare feiten pleegt de jongen?	83,9%	4	80,1%	87,7%
05. De andere jongens belemmeren Hans en Sharon niet, maar de jongen weet toch te ontkomen. Hans en Sharon gaan naar hem op zoek en zien hem een café binnengaan. Zijn Hans en Sharon bevoegd het café ter aanhouding te betreden?	90,6%	4	87,6%	93,6%
06. Hans en Sharon gaan op verzoek van de meldkamer naar een straat waar een aanrijding heeft plaatsgevonden tussen twee fietsers. De ene fietser is gewond geraakt, de andere fietser is doorgereden zonder zijn identiteit kenbaar te maken. Hans en Sharon komen ter plaatse. Tegelijkertijd arriveert ook de ambulance. De gewonde fietser heeft een bloedende knie en zijn broek is gescheurd. Hij vertelt dat hij werd aangereden door een andere fietser die ineens hard uit een zijstraat kwam. De andere fietser raakte hem, zag hem vallen, riep "He, klootzak!! Kun je niet uit je doppen kijken?!" en fietste toen hard weg. Aan welk misdrijf heeft de doorgereden fietser zich schuldig gemaakt?	85,6%	4	82,0%	89,2%
07. Sharon zegt dat de doorgereden fietser zich ook door wat hij riep ("He, klootzak!! Kun je niet uit je doppen kijken?!") schuldig heeft gemaakt aan een strafbaar feit. Maakt de fietser zich ook door wat hij riep schuldig aan een strafbaar feit?	29,6%	3	24,9%	34,4%
08. Een man die zegt de buurman van de gewonde fietser te zijn, verklaart dat de verdachte elke dag op het zelfde tijdstip langsrijdt. De volgende dag wachten Hans en Sharon de verdachte op en ze zien een fietser rijden die aan het signalement van de doorgereden fietser voldoet. Welke bevoegdheid hebben Hans en Sharon?	85,6%	3	82,0%	89,2%

	testscore	# antwoord-categorieën*	95%-betrouwbaarheidsinterval**	
			ondergrens	bovengrens
09. Hans wil de fiets van de verdachte in beslag nemen voor een eventuele reconstructie. Zijn de collega's bevoegd om de fiets in beslag te nemen?	76,5%	4	72,1%	80,8%
10. haron zegt: "Ook zonder dat de fiets in beslag is genomen, kan deze buiten heterdaad voor reconstructie worden overgebracht naar het bureau". Heeft Sharon gelijk?	26,9%	2	22,3%	31,4%
11. Hans en Sharon worden door de meldkamer naar een woning gestuurd. Een buurman heeft gemeld dat hij eerst glasgerinkel hoorde en daarna gestommel in het huis. Volgens hem zijn de bewoners niet thuis. Hans en Sharon komen ter plaatse. Ze zien dat de achterdeur openstaat en dat de ruit van die deur is ingeslagen. Ze horen gestommel in de woning. Op grond van welke bepaling mogen Hans en Sharon de woning betreden?	56,5%	3	51,4%	61,6%
12. Hebben Hans en Sharon een machtiging nodig om de woning te mogen betreden?	91,7%	2	88,8%	94,5%
13. Hans en Sharon treffen in de slaapkamer van de woning een man aan die zij herkennen als Jopie van Ooijen, een notoire inbreker. Hij kijkt in een openstaande ladenkast. Als hij Hans en Sharon de kamer binnen ziet komen, schrikt hij en stopt hij snel iets onder zijn jas. Mag Hans een opsporingsfouillering uitvoeren bij Jopie?	60,9%	4	55,9%	66,0%
14. Jopie wordt aangehouden en Hans voert een opsporingsfouillering uit. Hans treft in de broekzak van Jopie een sleutelbos met daaraan ook een afstandsbediening voor de centrale deurvergrendeling van een auto. Als Hans het knopje indrukt, reageert een auto die voor de deur van de woning staat geparkeerd. Mag de auto doorzocht worden?	73,1%	4	68,6%	77,7%
15. Hans en Sharon brengen Jopie over naar het bureau. In de auto begint hij spontaan te verklaren over de inbraak waarvoor hij zojuist is aangehouden. Is zijn verklaring bruikbaar?	69,8%	3	65,1%	74,5%
16. Hans en Sharon hebben nachtdienst en surveilleren in de binnenstad. Ze worden aangesproken door een jongeman die het volgende verklaart: "Ik liep gisteravond rond 22.00 uur van de bushalte naar huis en ik werd aangesproken door een collega van u. Hij wilde mijn ID-bewijs zien. Toen ik vroeg waarom, zei de agent: "Ik wil gewoon weten wie je bent". Ik gaf hem mijn identiteitsbewijs, maar moest ik dat? Er was niets aan de hand." Was de jongeman verplicht zijn ID-bewijs te tonen?	82,3%	2	78,3%	86,2%

	95%-betrouwbaarheidsinterval**			
	testscore	# antwoord-categorieën*	ondergrens	bovengrens
17. Achter het station, een bekende dealplek, zien Hans en Sharon Benny Rooks staan. Benny staat bekend als cocaïnedealer en hij is in gesprek met een bekende gebruiker. Even later zien zij de twee iets uitwisselen. Als de twee de agenten zien, lopen ze van elkaar weg. Sharon spreekt Benny aan. Omdat Sharon vermoedt dat hij drugs bij zich heeft, vordert zij de uitlevering daarvan. Is Sharon bevoegd om van Benny de uitlevering van drugs te vorderen?	81,7%	3	77,7%	85,7%
18. Als Benny opzettelijk niet voldoet aan de vordering, is hij dan strafbaar?	70,9%	2	66,2%	75,6%
19. Benny zegt dat hij geen drugs bij zich heeft. Hans fouilleert hem en doorzoekt de broekzakken van Benny. Is Hans bevoegd om Benny aan de kleding te onderzoeken?	63,4%	4	58,5%	68,4%
20. Hans treft in de broekzakken van Benny drie bolletjes cocaïne aan. Hierop houdt Hans Benny aan en brengt hij hem over naar het bureau. Daar aangekomen wil Hans Benny aan het lichaam onderzoeken. Is Hans hiertoe bevoegd?	70,1%	4	65,4%	74,8%
21. Hans en Sharon worden door de meldkamer naar een woning gestuurd. De bewoonster heeft gemeld dat haar man agressief is en vernielingen in de woning heeft aangericht. Ze zegt dat haar man nog in de woning aanwezig is. Hans en Sharon komen ter plaatse en worden binnengelaten door meldster Karin. Zij vertelt dat ze ruzie heeft met haar man Bob. Hij heeft uit woede zes borden stukgegooid in de keuken. Is hier sprake van huiselijk geweld?	41,6%	4	36,5%	46,6%
22. Karin vertelt dat zij uit ervaring weet dat Bob steeds kwader wordt en dan zijn boosheid op haar richt. Zij is bang dat hij haar zal slaan. Zijn Hans en Sharon bevoegd om Bob aan te houden?	57,3%	4	52,2%	62,4%
23. De HOvJ komt op verzoek van Hans en Sharon ter plaatse en legt Bob een tijdelijk huisverbod op. De HOvJ zegt dat Bob de woning moet verlaten en zijn huissleutels af moet geven. Bob verlaat de woning, maar weigert zijn huissleutels af te geven. Is Bob verplicht zijn huissleutels af te geven?	62,6%	2	57,6%	67,6%
24. Karin neemt Hans even apart en verklaart het volgende "Die rode Golf daar is van Bob. In het handschoenvakje ligt een blauw doosje en daar zit een pistool in." Is Hans bevoegd om de auto te doorzoeken om te kijken of er inderdaad een pistool in het handschoenvakje ligt?	90,0%	2	86,9%	93,1%
25. In de auto wordt op de aangewezen plaats een plastic replica van een Walther P5 aangetroffen. Is het speelgoedpistool vatbaar voor inbeslagneming?	99,2%	2	98,2%	100,0%

	95%- betrouwbaarheidsinterval**			
	testscore	# antwoord- categorieën*	ondergrens	bovengrens
26. Hans en Sharon werken met meerdere collega's aan een grote verkeerscontrole. Hans controleert het rijbewijs van een bestuurder. Het rijbewijs is bijna onleesbaar. De bestuurder verklaart dat het rijbewijs in de was heeft gezeten. Is dit strafbaar?	98,3%	2	97,0%	99,7%
27. Hans is met de bestuurder in gesprek over een eventuele bekeuring. Een vrouw die op de achterbank zit, snauwt Hans toe dat dit belachelijk is. Hans vordert de inzage van een identiteitsbewijs van de vrouw. Moet de vrouw aan de vordering van Hans voldoen?	62,0%	4	57,0%	67,1%
28. Sharon wil een bestuurder laten blazen. De man weigert op vordering van Sharon mee te werken aan het voorlopig onderzoek uitgedemde lucht. Hij verklaart dat hij geen druppel heeft gedronken. Sharon ruikt geen alcoholgeur bij de man. Is de man strafbaar als hij weigert te blazen?	54,3%	4	49,2%	59,4%
29. Hans spreekt een vrouw aan die in een aanhangwagen achter haar personenauto allerlei losse spullen vervoert. Meerdere planken zijn verschoven en dreigen van de aanhangwagen te vallen. Hans zegt tegen de vrouw dat zij de spullen moet vastbinden. Moet de vrouw hieraan voldoen?	89,5%	3	86,3%	92,6%
30. Sharon controleert de bestuurder van een E-bike (elektrische fiets). Bij navraag blijkt hij een OBM te hebben. Mag hij de E-bike wel besturen?	70,1%	2	65,4%	74,8%
31. Hans en Sharon gaan naar een woning om een verdachte aan te houden van wie de OvJ de aanhouding heeft bevolen. Ze bellen aan, maar er wordt niet opengedaan. De buurman komt naar buiten en zegt dat hij de bewoner 5 minuten geleden nog voor het raam zag staan en dat hij hem niet heeft zien vertrekken. Zijn Hans en Sharon bevoegd zich toegang te verschaffen tot de woning?	80,9%	3	76,8%	84,9%
32. De collega's treffen de verdachte niet aan op de benedenverdieping en de bovenverdieping. Vanaf de bovenverdieping is via een luik en een uitschuifladder (vlizotrap) een zolder te bereiken. Zijn Hans en Sharon bevoegd om het luik te openen en via de vlizotrap naar de zolder te gaan?	96,1%	2	94,1%	98,1%
33. Ook op zolder treffen Hans en Sharon de verdachte niet aan, maar zij vermoeden dat hij wel in de woning is. Sharon denkt dat de verdachte zich schuilhoudt in een grote kledingkast in een slaapkamer op de bovenverdieping. Mag Sharon de kledingkast openen?	36,8%	2	31,9%	41,8%
34. Hans ziet naast de kast een grote sporttas staan die sterk naar hennep ruikt. Mag Hans de tas openen om te kijken wat er in zit?	8,6%	4	5,7%	11,5%

	testscore	# antwoord-categorieën*	95%-betrouwbaarheidsinterval**	
			ondergrens	bovengrens
35. De buurman staat in de tuin van de woning. Hij roept Hans en Sharon en zegt dat de verdachte zich heeft verstopt in een schuurtje twee tuinen verderop. Mogen Hans en Sharon de vrijstaande schuur betreden ter aanhouding?	87,3%	2	83,8%	90,7%
36. Hans en Sharon worden tijdens de surveillance aangesproken door een vrouw die het volgende verklaart: "Eergisteren sneed een roodharige vrouw op een fiets mij af. Toen ik er iets van zei, stapte ze van haar fiets af en sloeg en krabde ze mij in mijn gezicht. Kijk maar, de verwondingen zijn nog zichtbaar. Ik heb een afspraak gemaakt om aangifte te doen, maar ik zag de vrouw net in de HEMA lopen. Zij draagt een groene blouse met korte mouwen en een bruine broek van jeansstof." Waarvan wordt de roodharige vrouw verdacht?	99,2%	3	98,2%	100,0%
37. Als Hans en Sharon bij de HEMA aankomen, zien zij een roodharige vrouw die aan het signalement voldoet naar buiten komen en op een fiets stappen. Zijn Hans en Sharon bevoegd de roodharige vrouw aan te houden?	22,2%	3	17,9%	26,4%
38. Hans en Sharon gaan naar de HEMA en houden de roodharige vrouw aan. De vrouw heeft een grote tas bij zich, zo te zien met boodschappen. Sharon wil de tas in beslag nemen, maar Hans zegt dat dat niet mag. Wie heeft gelijk over de inbeslagname?	84,5%	2	80,8%	88,2%
39. De vrouw gaat compleet uit haar dak en loopt scheldend en tierend mee naar de dienstauto die in de winkelstraat geparkeerd staat. Hans wil dat Sharon voorafgaand aan het vervoer een veiligheidsfouillering doet bij de verdachte. Is het toegestaan deze verdachte te onderwerpen aan een veiligheidsfouillering?		Deze vraag is vervallen		
40. Na voorgeleiding moet de identiteit van de verdachte worden vastgesteld. Hoe moet dit bij deze verdachte gedaan worden?	63,2%	4	58,2%	68,1%
Totaal (gemiddelde van alle vragen tezamen)***	69,35%		68,4%	70,3%

* De testvragen bevatten twee, drie of vier antwoordcategorieën. De verwachte kans op een goed antwoord bij 'blind invullen' (ofwel gokken) is dan respectievelijk 0,5 of 0,33 of 0,25. In dat licht bezien is een gemiddelde score van bijvoorbeeld 50% op een vraag met vier antwoordcategorieën een beter resultaat dan een score van 50% op een vraag met twee antwoordcategorieën.

** Het betrouwbaarheidsinterval geeft aan tussen welke onder- en bovengrens het percentage juiste antwoorden in de totale BPZ-populatie in Nederland zich met een waarschijnlijkheid van 95% bevindt. Het betrouwbaarheidsinterval voor de negenendertig losse items uit de test is bepaald met de formule:

$$p - z \sqrt{\frac{p(1-p)}{n}} \leq \pi \leq p + z \sqrt{\frac{p(1-p)}{n}}$$

waarbij:

p = het gerealiseerde percentage juiste antwoorden op de betreffende vraag door de deelnemers aan de test

n = het aantal tellende deelnemers aan de test (= 361)

π = het veronderstelde percentage juiste antwoorden in de totale BPZ-populatie in Nederland

z = de z-waarde behorend bij het 95% betrouwbaarheidsinterval (= 1,96)

*** Het betrouwbaarheidsinterval voor het totaal gemiddelde van alle vragen tezamen is bepaald met de formule:

$$\bar{X} - z \frac{s}{\sqrt{n}} \leq \mu \leq \bar{X} + z \frac{s}{\sqrt{n}}$$

waarbij:

p = het percentage juiste antwoorden op alle vragen door alle tellende deelnemers aan de test

n = het aantal tellende deelnemers aan de test (= 361)

μ = het veronderstelde totaal percentage juiste antwoorden in de totale BPZ-populatie in Nederland

z = de z-waarde behorend bij het 95% betrouwbaarheidsinterval (= 1,96)

V

Bijlage

Overzicht veldonderzoek
kennistest

Eenheid ³⁸ datum	Locatie	Aantal groepen	Deelnemers		
			aantal	correctie ³⁹	in test
Sept. 2014					
Midden-Nederland 16	Almere Leusden	3 1	12/11/11 13	-5	42
Limburg + Oost-Brabant mix van beide 18	Sevenum	4	11 15 8/13	-3	44
Den Haag 22 23 24	Den Haag	6	11/5 12/11 11/9	-10	49
Rotterdam 22 24	Rotterdam	4	12/9 12/8	-1	40
Zeeland-West-Brabant 23 26	Breda	3	14 12/11	-3	34
Amsterdam 25 29	Amsterdam	6	8/10/6/11 10/10	-2	53
Okt. 2014					
Oost-Nederland 1 2	Zutphen	5	12/7/9 15/11	-9	45
Noord-Nederland 6	Drachten Zuidlaren	1 1	13 14	-2	25
Noord-Holland 7 8	Alkmaar Hoofddorp	1 1	15 15	-1	29
Totaal generaal		36	397	-36	361

³⁸ De Landelijke eenheid is niet meegenomen in de test omdat die nauwelijks BPZ-taken uitvoert.

³⁹ Voor de test zijn vanuit de BPZ-groepen IBT-plichtigen uitgenodigd. Niet alle personen bleken daadwerkelijk werkzaam te zijn in de BPZ (bijvoorbeeld rechercheurs of BOA's). Ook aspiranten vielen buiten de doelgroep van de Inspectie. In totaal hebben 36 personen die buiten de doelgroep vallen toch de kennistest gemaakt. Hun resultaten zijn niet meegenomen in dit onderzoek.

VI

Bijlage

Geïnterviewde functionarissen

- Directeur Operatiën nationale politie
- Strategisch adviseur HRM (staf korpsleiding)
- Docent, eenheid Den Haag
- Chef Opleidingen en Ontwikkeling, eenheid Limburg
- Teamchef Opleiding, Werving en Selectie, eenheid Noord Nederland
- Accountmanager Onderzoek, Kennis en Ontwikkeling, Politieacademie

VIII

Bijlage

Achtergrondinformatie: RTGP, BOA's en HOvJ's

1. Regeling toetsing geweldsbeheersing politie (RTGP)

De RTGP is een ministeriële regeling uit 2001 die regels stelt over de toetsing van politieambtenaren en buitengewoon opsporingsambtenaren terzake van geweldsbeheersing, aanhoudings- en zelfverdedigingsvaardigheden en schietvaardigheid⁴⁰. De regeling voorziet onder andere in een kennistoets geweldsbeheersing. Een ambtenaar die is uitgerust met een of meer gewelddsmiddelen, dient jaarlijks deze toets te doen. Als hij die niet met voldoende resultaat aflegt, is het hem niet toegestaan een gewelddsmiddel te gebruiken. De Theorietoets geweldsbeheersing bestaat uit twintig meerkeuzevragen die binnen een half uur moeten worden beantwoord. De betrokkene dient vijftien vragen (75%) goed te beantwoorden om voor de toets een voldoende te behalen. In de regeling is ook bepaald dat de politieambtenaar de gelegenheid krijgt tot het volgen van ten minste 32 uur training ter voorbereiding op de af te leggen toetsen. In de praktijk volgt de politieambtenaar deze training in een IBT-centrum.

2. Buitengewoon opsporingsambtenaren (BOA's)

Opsporingstaken worden niet alleen verricht door politieambtenaren – die over het algemeen bevoegd zijn tot opsporing van *alle* strafbare feiten – maar ook door buitengewoon opsporingsambtenaren (BOA's). BOA's zijn beëdigde functionarissen met bevoegdheid tot het opsporen van *bepaalde* strafbare feiten. Voorbeelden van BOA's zijn parkeercontroleurs, milieuambtenaren, conducteurs en sociaal rechercheurs. Nederland telt circa 30.000 BOA's. Een aantal van hen is in dienst bij de politie, bijvoorbeeld in een administratieve functie. Omdat zij politie-systemen moeten kunnen raadplegen, hebben zij de status van BOA. BOA's kunnen pas een akte van opsporingsbevoegdheid verkrijgen nadat zij zijn geslaagd voor een examen met theorievragen over onder meer strafrecht en strafprocesrecht. Taken en bevoegdheden van BOA's zijn geregeld in artikel 142 van het Wetboek van strafvordering. In het vierde lid van dat artikel is bepaald dat bij algemene maatregel van bestuur regels worden gegeven omtrent onder meer de verlening van de akte. Die regels staan in het Besluit buitengewoon opsporingsambtenaar (BBOA)⁴¹. Daarin is onder meer bepaald dat de bekwaamheid voor de uitoefening van de opsporingsbevoegdheden

⁴⁰ Regeling van 17 december 2001 van de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en de Minister van Justitie.

⁴¹ Besluit van 11 november 1994, houdende regels ter uitvoering van artikel 142, vierde lid, van het Wetboek van strafvordering.

moet blijken uit het met goed gevolg hebben afgelegd van een examen. De akte van opsporingsbevoegdheid heeft een geldigheidsduur van maximaal vijf jaar. Om voor verlenging van de geldigheidsduur in aanmerking te komen, dient betrokkene opnieuw examen te doen. Op grond van het BBOA kan de minister ten aanzien van categorieën buitengewoon opsporingsambtenaren aanvullende bekwaamheidseisen stellen.

In maart 2014 stelde kamerlid Marcouch (PvdA) schriftelijk vragen over het functioneren van BOA's. In zijn antwoorden, van 16 april 2014, wees de minister van Veiligheid en Justitie erop dat voor alle BOA's eisen gelden ten aanzien van kwaliteit, opleiding en bijscholing, en dat die eisen zijn aangescherpt door onder meer de invoering van een systeem van permanente her- en bijscholing⁴². Zo deelde de minister mee dat het administratieve proces rond de permanente her- en bijscholing erin voorziet dat wordt geregistreerd of BOA's de modules van die her- en bijscholing volgen en met voldoende resultaat behalen. Het traject van die permanente her- en bijscholing beslaat een periode van vijf jaar en de BOA dient de eerste module al binnen twee jaar te hebben behaald. Als hij daar niet in slaagt, vervalt zijn BOA-akte.

3. Hulpofficieren van justitie (HOvJ's)

Een politieambtenaar kan de functie van hulpofficier van justitie (HOvJ) vervullen wanneer hij aan een aantal voorwaarden voldoet. Een van die voorwaarden is dat hij in het bezit is van een geldig certificaat 'hulpofficier van justitie'. Dit certificaat wordt afgegeven door de Politieacademie (voorheen het Landelijk Selectie- en Opleidingsinstituut Politie; LSOP) nadat de ambtenaar een examen met goed gevolg heeft afgelegd. Het certificaat heeft een geldigheidsduur van drie jaar. Om als hulpofficier te kunnen blijven functioneren, dient betrokken eens in de drie jaar examen te doen. Een en ander is geregeld in de Regeling hulpofficieren van justitie 2008⁴³.

⁴² Kamerstukken vergaderjaar 2013-2014, 1767.

⁴³ Regeling van 9 juli 2008 van de Minister van Justitie, nr. 5552130/08, inhoudende de aanwijzing van hulpofficieren van Justitie.

VIII

Bijlage

Profchecks

‘Profchecks’ zijn zogenoemde online games waarmee professionals hun beroepskennis actueel kunnen houden. Profchecks kunnen plaats- en tijdsafhankelijk worden gespeeld en zijn inmiddels voor tal van beroepsgroepen ontwikkeld.

De profchecks voor de politie zijn ontstaan uit de e-learningmodules die de Politieacademie (PA) in het verleden heeft ontwikkeld. Bij de regionale korpsen ontstond ruim tien jaar geleden de behoefte aan een laagdrempelig instrument waarmee de kennis van de medewerkers up-to-date kon worden gehouden. In samenwerking met enkele korpsen heeft de PA toen modules ontwikkeld voor de opsporing, de BPZ/handhaving en voor HOvJ's. De ervaringen rond de Schiedammer parkmoord hebben de doorontwikkeling van die modules in een stroomversnelling gebracht, en in 2008 waren de eerste profchecks beschikbaar.

In de ‘Visienotitie’ van de Stuurgroep Profcheck Edition, zoals die in juni 2006 is vastgesteld door de Boards Opsporing en Personeel van de Raad van Hoofdcommissarissen, staat het volgende:

‘Het behoeft geen betoog dat vanuit de samenleving, het openbaar bestuur, de politiek, het OM en de politie de roep om de verbetering van de kwaliteit van het politiewerk hoog op de agenda's terecht is gekomen. In toenemende mate wordt het ontbreken van een effectieve voorziening voor structureel kennisonderhoud voor de grote groep politiemedewerkers die zich direct met de uitvoering van de politietaak bezighouden, als een groot gemis ervaren. Als deze behoefte wordt gekoppeld aan de al langer bestaande notie van een leven lang leren, ontstaat er een visie op een methodiek waarmee de noodzakelijke kwaliteit van het politiewerk wordt bevorderd en gewaarborgd.

Wat in 2004 als initiatief tot het ontwikkelen van een Profcheck Opsporing is begonnen in de regio Midden- en West Brabant is inmiddels uitgegroeid tot een meer omvattend project om alle functies te voorzien van een Profcheck. In een voorstel aan de P-Board van de RHC heeft de Politieacademie een visie gepresenteerd om profchecks duurzaam te ontwikkelen. De P-Board heeft daarop positief gereageerd door het voorstel te omarmen en de Politieacademie te vragen naar een stelsel van profchecks, een stelsel dat het gehele werktelein van de politie dekt.

Vervolgens is onder invloed van het Programma Versterking Opsporing en Vervolg prioriteit gegeven aan de ontwikkeling van een Profcheck Opsporing. Tegelijkertijd is een eerder ontwikkelde edugame in samenwerking met de regio Friesland (onder de naam LexRex) opgebouwd tot de Profcheck Basispolitiezorg.

Frequente toetsing en certificering vormen de garantie dat de gewenste competenties worden onderhouden. Een stelsel van professional check-ups kan daardoor uitgroeien tot een randvoorwaarde voor kwalitatief goed politiewerk.’⁴⁴

Gebruikmaking van de profchecks werd niet verplicht gesteld maar het merendeel van de regionale korpsen vroeg bij de PA licenties aan voor het spelen van de diverse profchecks, in uiteenlopende volumes. In de periode 2008-2009 bedroeg het aantal licenties ruim 15.000, eind 2011 waren dat er ongeveer 10.500⁴⁵. De PA brengt de politie sinds 1 januari 2012 geen kosten meer in rekening voor het gebruik van de profchecks.

In april 2012 heeft de Politieacademie een evaluatie uitgevoerd van het gebruik van de profchecks. In een rapportage daarover van april 2012 staat het volgende:

‘Het gebruik van de Profchecks is de afgelopen jaren afgenomen. Redenen hiervoor zijn:

- Tot 2012 moesten korpsen betalen voor het gebruik van de Profchecks. Door gebrek aan financiële middelen is het aantal licenties vanaf begin 2010 gedaald.*
- Gebrek aan ontwikkel- en beheercapaciteit, waardoor vanaf 2011 minder nieuwe games zijn ontwikkeld en onvoldoende onderhoud is gepleegd aan bestaande games.’*

Uit deze evaluatie door de PA blijkt dat het aantal politieambtenaren dat daadwerkelijk games van de profchecks speelt, beduidend kleiner is dan het aantal licenties. Zo speelden tot medio 2011 in totaal ongeveer 1.327 politieambtenaren een of meer van de laatste vijf games van de profchecks (handhaving, hulpofficier en opsporing). Van hen rondden er 1.134 ten minste één van deze games voor meer dan 95% af⁴⁶.

In het kader van deze evaluatie heeft de PA ook gesproken met gebruikers van de profchecks. In de evaluatie staat het volgende:

‘Ook worden de casuïstiek en inhoud van de Profchecks over het algemeen beoordeeld als interessant en leerzaam. Het effect van het oefenen door middel van Profchecks wordt over het algemeen hoog gewaardeerd. Daarnaast wordt door studenten aangegeven dat contactonderwijs, of de mogelijkheid om vragen te kunnen stellen en te kunnen bespreken, de voorkeur heeft boven het zelfstandig uitvoeren van de Profchecks.’

De PA verstrekke de Inspectie een overzicht van het gebruik van de profchecks over de periode van 28 augustus 2014 tot 28 oktober 2014. Uit dat overzicht blijkt dat het gebruik van de profchecks in de tweede helft van 2014 is toegenomen. Van 1 januari 2014 tot 28 augustus 2014 werden er 8.005 games uitgespeeld, van 28 augustus tot 25 september 2.003 games en van 25 september tot 28 oktober 1.401 games. Het totaal aantal uitgespeelde games komt daarmee op 11.439⁴⁷.

⁴⁴ ‘Profcheck Edition. Een koepel van kunde.’ Visienotitie van de Stuurgroep Profcheck Edition, definitieve versie van 8 juni 2006, vastgesteld door de Boards Opsporing en Personeel van de RHC.

⁴⁵ Voortgangsrapportage profchecks d.d. 1 december 2011, Politieacademie.

⁴⁶ Evaluatie Profchecks, concept versie 0.3 van 10 april 2012, Politieacademie. Omdat de profchecks vanaf 2012 kosteloos aan de politie ter beschikking worden gesteld, vindt het gebruik sindsdien niet meer op basis van licenties plaats. In plaats daarvan beschikt iedere politieambtenaar over een account waarmee hij toegang kan krijgen tot de profchecks.

⁴⁷ Overzicht d.d. 31 oktober 2014.

Er zijn inmiddels profchecks voor verschillende groepen politieambtenaren: profchecks Handhaving voor de BPZ, profchecks Opsporing voor de recherche, profchecks HOVJ voor hulpofficieren van justitie en profchecks Intelligence voor alle politieambtenaren. De PA breidt het aantal games nog steeds uit. Om deze profchecks te kunnen spelen, dient men geregistreerd te zijn op het PolitieKennisNet (PKN). Alle politieambtenaren in Nederland hebben toegang tot het PKN.

De profchecks van de PA bevatten beschrijvingen van gefingeerde situaties en incidenten die zich voordoen in fictieve gemeenten. De deelnemer aan een profcheck krijgt steeds te zien of hij een vraag juist heeft beantwoord en kan door middel van doorklikken achtergrondinformatie (regelgeving, jurisprudentie) raadplegen. Als een deelnemer een game heeft uitgespeeld, krijgt hij zijn score te zien, en als hij voldoende resultaat heeft behaald, ontvangt hij (digitaal) een certificaat met zijn score.

Het systeem van de profchecks genereert ook managementinformatie (aantallen deelnemers, resultaten).

Volgens een accountmanager Onderzoek, Kennis en Ontwikkeling van de PA kan via de profchecks relatief eenvoudig worden bereikt dat politieambtenaren in de BPZ op straat zeker(der) in hun werk zijn. Een BPZ'er die van de opleiding komt, is 'profcheckproof'. Via de profchecks zou bijvoorbeeld elke drie jaar kunnen worden getoetst of dat nog steeds het geval is. Daarbij maakt deze accountmanager de vergelijking met de HOVJ die iedere drie jaar examen moet doen. Over de mogelijke consequenties van een onvoldoende resultaat bij de profcheck zou nog moeten worden nagedacht⁴⁸.

⁴⁸ Interview d.d. 16 september 2014.

IX

Bijlage

Afkortingenlijst

Awbi	Algemene wet op het binnentreden
BBOA	Besluit buitengewoon opsporingsambtenaar
BOA	Buitengewoon opsporingsambtenaar
BPZ	Basispolitiezorg
Fte	Fulltime equivalent
HOvJ	Hulpofficier van justitie
IBT	Integrale beroepsvaardigheidstraining
ID	Identificatie
KLPD	Korps landelijke politiediensten
KMO	Korps management overleg
LFNP	Landelijk functiegebouw Nederlandse politie
LSOP	Landelijk selectie- en opleidingsinstituut politie
NP	Nationale politie
OBM	Ontzegging besturen motorrijtuigen
OBT	Operationele begeleiding en training
OM	Openbaar Ministerie
OvD-P	Officier van dienst politie
OvJ	Officier van justitie
Ow	Opiumwet
OWS	Opleiding, werving en selectie
PA	Politieacademie
PKN	Politiekennisnet
Pv	Proces-verbaal
Pw	Politiewet
RHC	Raad van hoofdcommissarissen
RTGP	Regeling toetsing geweldsbeheersing politie
Sr	Wetboek van strafrecht
Sv	Wetboek van strafvordering
VenJ	Veiligheid en Justitie
VH	Voorlopige hechtenis
VPO	Verlaten plaats ongeval
VVC	Veel voorkomende criminaliteit

WID Wet op de identificatieplicht
WWV Wegenverkeerswet
WWM Wet wapens en munitie

Missie Inspectie Veiligheid en Justitie

De Inspectie Veiligheid en Justitie houdt voor de samenleving, de ondertoezichtgestelden en de politiek en bestuurlijk verantwoordelijken toezicht op het terrein van veiligheid en justitie om inzicht te geven in de kwaliteit van de taakuitvoering en de naleving van regels en normen, om risico's te signaleren en om organisaties aan te zetten tot verbetering. Hiermee draagt de Inspectie bij aan een veilige en rechtvaardige samenleving.

Dit is een uitgave van:

Inspectie Veiligheid en Justitie
Ministerie van Veiligheid en Justitie
Turfmarkt 147 | 2511 DP Den Haag
Postbus 20301 | 2500 EH Den Haag
communicatie@inspectievenj.nl

www.ivenj.nl

December 2014 | Publicatienummer: 83553

Aan deze publicatie kunnen geen rechten worden ontleend.
Vermenigvuldigen van informatie uit deze publicatie is toegestaan,
mits deze uitgave als bron wordt vermeld.